

1930/31

K 11 651

72 *с. 1. 40*

PEM 11651

373.307

KK67

Persepolis

1930/31

Juhataja.

Anseküla	N ^o 57
Armuaadra	" 35
Audla	" 62
Eikla	" 26
Elme	" 24
	" "
Haamse	" 25
Haeska	" 31
Hellama	" 1
Kaali	" 30
Kaarma	" 23
Kaarma Suure	" 61
Kahtla	" 60
Kahutsi	" 57
Kandla	" 38
Karala	" 21
Kawandi	" 47
Kaikla	" 33
Kuresere	" 13
Kurttumade	" 53
Käesla	" 56
Kärla	" 11
Kõruse	" 14
Küdema	" 40
Laadjala	" 7
Leisi	" 59
Lüsa	" 4
Lüsküla	" 42
Linna	" 69
Lütsa	" 2

Lõepälu	N ^o 67
Lüõne	36
Lümanda	20

Maasi	49
Metsküla	44
Mustjala	39
Mõntu	68

Paadla	55
Pämma	29
Pammama	43
Pidula	12
Piiri	6
Purtsa	28
Pähkla	10
Pärsama	34
Püha	45

Randvere	9
Rahuste	58
Reichardt	70
Raatsiküla	16

Saare lastekodu	63
Saiku	50
Salme	22
Sassi	32
Sauvere	37
Simmiste	3

Taaliku	N ^o	48
Tagasere	"	46
Tamse	"	5
Taritu	"	19
Türimetsa	"	18
Tõrnimäe	"	65
Tõlluste	"	54
Tõrise	"	27
Türju	"	41
	"	1
Undra	"	15
Uuemäisa	"	64
Wairere	"	8
Wintri	"	66
Wätkä	"	52
Wõhma	"	41

8 Hõõnõ	8 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
Limanda	Limanda
91	91
8 Hõõnõ	8 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
4 Hõõnõ	4 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
16	16
Hõõnõ	Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
4 Hõõnõ	4 Hõõnõ
Pidala	Pidala
8 Hõõnõ	8 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ
2 Hõõnõ	2 Hõõnõ

Rõõnõ	9
Rõõnõ	11
Rõõnõ	12
Rõõnõ	14

Saare lastekodu	63
Saare	50
Salme	22
Sassi	32
Saare	37
Simmiste	3

N° 1. Hellama.

Matemaatika I+II kl. Õp. Wassili Müristaja.
II kl. Püramiid. Klassil rahuldab arusaamine
püramiidist. Joonise teeb õpilane tahvile hal-
vasti: ~~põhi~~ korrapärane hulknurk, kuna see-
juures liipp ülespoole tehakse, omad seega vä-
ga moonutatud kuju. Mitmed korralikud.

Emakeel III+IV kl. Õp. Marta Faal. IV kl. kää-
nab „lammast“ - vigadega, isegi: lammba.

Ka ei vasta harmid käänetele. IV kl. lugemine.

Kodulugu III+IV kl. Õp. Wassili Teiss. Tübanest.

Üsna kena analüüs tubaka üle.

Emakeel I+II kl. Õp. M. Faal. I kl. loeb.

II kl. teeb rikkadesse harjutusi Puusepa järel.

Käikiri ilus ja korralik. Muud tüüpi töid ei
ole rikkades.

Matemaatika I+II kl. Õp. M. Faal. W. Müristaja.

I kl. väga kenad harjutused pulkadege; õpilased
töös teadlikud.

Laulmine I+II kl. Õp. M. Faal. Hea ja
jõurikas tunniandmine.

Koolis I-VI kl. 3. komplekti. Juhataja Wassili
Müristaja. — Muud iseäralikku headega
halba märgata ei ole. — Välisus laste koo-
ki vaja korda seada - üks ihel / ülemisel / hin-
gel ripakil. Puhtisim koolijuhataja tähelepanu
sellele.

Üldiselt: Kool rahuldav.

13. novembril / 1930.

2.

N° 2. Lõetisa.

Koolis I-III kl. 1 komplekt. Õp. Georg Viltto.
Laulmine. Helireedel do, re... lauldakse ära. Suis
 jääb see täiesti kõrvale ja haratakse viisi müümine.
 Ei ühtegi katset noidi tundmist praktiliselt ära
 kasutada. Laulmisel hoogu vähe.

Emakeel. II kl. loeb. Klass on lugemisel passiivne:
 ei reageeri millegiga, kas lugeja loeb õieti või valesti.
 Lugemine ilmetu. I klassi jõulu jutuke - läheb
 kodulooliseks - maki tegemisest. I klass loeb süski,
 kuid sama viis, mis II klassil: ei reageeri, kui vi-
 gaselt loetakse. Keelelist nähteid ei selgitata. Nii on
 sõnad laud, laut; lind - lint - kuid nende eri-
 nusest ei hääldamise ega kirjutamise suhtes mitte
 sõnagi. Ei kasutata head lugemispala küllest
 kasulikest ära. - Sarnane õpetamise viis
 annab end tunda III kl. kirjutamis, kus õigekiri
 kannis puudulik.

Üldse domineerib klassis õpetaja - koob õpilane.

Kool üldiselt: vaesalt rahuldus.

13. novembril 1930.

N° 3. Simmiste.

Koolis I-III kl. 1. kompl. Õp. Georg Kipper.
Usuõpetus. I ja II kl. Joosepist. Abrami poja ohver-
 domine. III kl. Inimesed paradüüsis. Kain ja Aabel.
 Kain alund salakaval, tige ja toonud silmanur-
 jaks aburit oma viljast. — Kust võtab õpetaja sar-
 nased andmed Kaini kohta? — Minu selleko-
 hasele küsimusele vastab ta, et — nii rääkinud nen-
 de usuõpetaja seminaries!

Matemaatika. Õpetaja suudab klassi hästi tööle
 rakendada. Lapsed on asjalikud, rõõmsad, tööka-
 teadlikud töös, elavad. On aga vähe kontrolli või
 selgitust töö kohta. Tagajärg: arvude vale sidumine
 üksteisega. Samuti kornistab II kl. 60-55 peale
 kirjalikult.

Emakeel — hea. I kl. teeb plüatuga tähti.

Üldmulje: Rahuldav.

14. novembril 1930.

N° 4. Liiva.

Koolis I-II kl. 4 kompl. Juhataja Andres Vana.
Tööõpetus II+III kl. Õp. Anastasia Maripuu.
 Tähtlastel keerulised hedebed. Paisid no kitsesad nii-
 sama — oma tunnikavade ilustamine, kleepimine
 papile. — Pole suuremat asja sellest tööst. Pole lau-
 du papi lõikamiseks.

Tööõpetus I kl. Õp. A. Vana. Värvipaberi lõiked ja klee-
 ped — kenad töötesed.

Maateadus I+II kl. Õp. pr. Luukas. Rahuldav.
Emakeel I+II kl. Õp. pr. Luukas. Lauluriste ütle-
 mine — kena. Lugenine võiks enam seotud

4

olla - an üksikute häälduste hääldamine.
 Emakeel I kl. Õp. A. Maripuu. H ja kk harjutus.
 Reskmine.

Porandad vajavad õlitamist.

Üldine mulje: Rahuldav.

14. novembril 1930.

N° 5. Tammse.

Koolis I - II kl. 2 komplekti. Juh. Mihail Pallas.

Saksakeel I + II kl. Õp. M. Pallas. Keeleliste nähtuste väljatöötamine jõueta, mitte selgust andev.

Nii ei tea I kl., mitmet liiki artikleid on saksakeeles; tarvitab nimisõnu ilma artiklita, ei tea millal mein, millal meine tarvitada / käesolevas tüüsis/. Kõsimust esitades talgib õpetaja igale lapsele uuesti selle eestikeelde; vastust nõudes dixteerib igale lapsele vastuse uuesti ette - ja nii võib see ilma lõpetuse keste. Õpilane ei hingeliselt sarnasesse seisukorda asudagi, et ta vastusest piinaks arusaada või vastust ise seis- uet kombineerida - see on nende teades ikka õpetaja ülesanne aland ja võib sellars ka jääda!

Emakeel IV + V kl. + looduslugu II kl. Õp. Vamli Raavel.

I kl. H ja kk harjutus. Õsiti suuline, pärast kirjalik.

IV kl. käänamine kirjalikult. II kl. inimese kondi- kavast. - Tund rahuldav.

Joonistamine I + II kl. + matemaatika III kl. Õp. M. Pallas. Mitmesuguste lipukeste ja asjakeste joonistamine ühes närvimistega. Rahuldav-tund.

Looduslugu II kl. Õp. H. Raavel. Inimese kondikavast.

Täsi on ja, mis õpetaja räägib. Tund rahuldav.

Emakeel I + II + III kl. Õp. H. Raavel. Lapsed I kl. juba laesad, kuid peajut peast! Õp. ei nõua, et teised kaasa- vaatarad raamatust.

Jätkõpetus IV+V+VI kl. tütarlastele. Õpetab tunniansi
 juh. Helen Saat. Harilikud rütmõnused. —
 Samadeklasside poistele annab käsitööd M. Vallas.
 Kaastunestest korvikeste tegemine; algtood. —
 Käsitöö riista mingisugaseid ei ole, peale 10 pussi
 ja 5 kääride.

Üldmulje: Rahuldav.
 Ruum nooremis komplektis
 äärmiselt kitsas.

15. Novembril 1930.

J. Koppel.

N° 6. Jüri.

Koolis I-VI kl. 3 komplekti. Juh. Antõn Siirp.
 Kool on suletud teistkorda juba käesole-
 val sügisel kardumalt avaldatud differiti-
 tattu õpilaste hulgas.

Õpilaste viha ja tööd neis on karvaline.

15. novembril

1930.

J. Koppel.

N° 7. Kaadjala.

Koolis I–II kl. 2 konopl. juh. Eduard Jnt.
 Emareel I+II+III kl. Õp. E. Jnt. II klassil: umbkääli-
 kute kadumine ja täishäälikute teisenemine kään-
 misel. Sellest on klass aru saanud ja harjutused rahul-
 davalalt teinud. Tööd on väliselt korralikud, kuid suures
 enamuses on I klassil nõrk õigekirja, mis piistab
 silma eriti vabatoode vihkudes. II klassil harjutus lüh-
 kuste ja pikkade täishäälikutega – on arusaadud ja tööd kor-
 ralikud. I klass kirjutab tähtitähedega kahus silpi-
 dega. Tööd rahuldavad. Loerad samuti sidumata silpi-
 de kaupa. Väiks seatud lugemist haritada. Sooritan
 vanemates klassides, alates kauba esemesest, õigekir-
 jalisi nähteid suuresel paremini läbitöötada.

Matemaatika II, III + IV kl. Õp. Lydia Hark. II klassil –
 aja arvamine – rahuldav. II kl. vihkud ei jäta head
 muljet: näpaxad, mahakraabitud, mahakrüpsutatud.
 On sallitud kirjutist:

$8\frac{1}{2} - 1\frac{1}{4} - 2\frac{1}{2} - 2\frac{3}{4} = \frac{84}{4} - \frac{5}{4} - \frac{10}{4} - \frac{11}{4} = \frac{29}{4} - \frac{10}{4} = \frac{19}{4} - \frac{11}{4} = \frac{8}{4} = 2$. Siin
 ei ole ju väärtusmääride vahel väärtused suurused. Ometi
 tuleb ju lapsi õpetada täpsusele ja väärtusmäärgi mõistest
 arusaamiselt ja sellens peaks juba II klassis aeg aleva!
 Millegi pärast pole õpetaja siin muud leidnud parandada
 kui seltsimisele liixmele ($\frac{8}{4}$) krüpsuse alla tõmmata.
 ja järele märkas kirjutada: „koondada“. Koondamine
 ei olegi siin tähtis. Ka muud on klass ebatäp-
 selt arvestanud. Nii on õpilastel „37%“. Õpetaja
 on parandanud „37½%“. Aluse on väga palju vigaseid
 väljaarvamisi, mis õpetaja küll ise parandanud.
 See on tunnistus sellest, et aine õpilastele küllalt
 selge ei ole (käsitletud osas).

Matemaatika I+II+III kl. Õp. L. Hark. I klassil murru
 korratamine täisarvuga – läheb. I klass ei ole kuulnud
 nimelust „tegur“. Väiselt läheb peast arvutamine, mille
 ma arvutada annan: $3 \times \frac{2}{7}$ ja $3 \times \frac{2}{5}$.

Emakeel III+IV+V kl. Õp. E. Jut. II kl. on võrsõnn
elotäpselt seletanud. Nü: puhset - väljamüügi-
land; direktor - koolijuhataja. Õp. on läbi-
vaadanud ja parandamata jätnud. Kogu klassi-
komplekt kirjutab sulest kinni hoides, nii et
näput tündiga koos.

Sanskrit I+II kl. Õp. tunnionnuga pr.
Helmi Jut. Hääldamine kauris hea. Õigekir-
jale ~~hõlme~~ vähe rõhku pandud. Scortan suuli-
sele kirjutamisele paralleelselt sõnu ja lauseid kir-
jutada lasta ja eriliselt nähetele õigekirjas laste
tähelepanu juhtida.

Üldiselt pool töötab süüsi rahuldavalt.

2. detsembril 1930.

J. Koppel.

N° 8. Väinere.

Koolis I-V kl. 2. komplekti. Juh. Aleksander Purnab.
Jänaa kell 09/18 Kooli. Töö ei ole veel alganud.
Pärand peritükke täis. Lapsed tulevad parinaal klas-
si ilma jalgu puhastamata - ja ei olegi, mille
vastu puhastada. Esimene tund on vastavalt tunni-
t alguse hilinemisele lühem kui olla tehib.

Emakeel I+II+III kl. Õp. ~~Saxpää~~ Lydia Kaar-
Tamm. I klassiga häälik g. Terve hunnik
lühikarv. ~~arbitse~~ tähti laual - ei harmooniumil,
sest lauda ei olegi. Nende hulgast valib õp.
tähti, mis aga tunduvat aega võtab. - Väinere
ja vajalikud tähed väljaralide, et nad kergesti

kättesaadavad oleksid; ehk võiks ju tähtede kasti
olla, kust sooritava tähe silmapilk kätte saab.
Kas ei ole mingisugust panipaika tähtede jaoks;
õp. peab neid näpuvahel lastele lugemiseks. Ilmselt
asjast purseb õpetaja küllalt tuttava asja kallal. Nii
seletab õp. häälik ja saamiseks: „Seame suu
„o“ moodi, paneme keele suulae vastu ja teeme targa
lügutuse – saamegi g“. Häälik ja hääldamine ei
tee ju lastele raskust; ta ei ole ju uus tundmatu
häälik – tundmatu on lastele ainult tema märk –
„täht“ g. Ja kuigi ta oleks tundmatu, siis antud
juhatare järgi ei või süüsi keegi häälikut ja
kuuldaale tunda. See on ainult meetodiline
rutu, kuhu õpetaja tegelik tähelepanu ja ots-
tarbekohasuse asemel upub. – Õpetajad oskavad
sagedasti lihtsat ja arusaadavat asja keerulisena
ja raskelt arusaadavaks teha!

Töötades mingi klassiga, tuleb rahaneda teistest
klassidest. Nüüd oli aga III klassi lugemise ajal
I. klassist alati ring õpetaja ümber mitmesuguste
küsimustega. Õpetaja ei näinud ega kuulnud seda, et
üks õpilane III. klassist mitu korda öue küsis;
vaimas tülines paaris ja jäigi paigale! Kuidas sel
tingimusel siis õpetaja suudab tähele panna, mis
või kuidas õpilane loeb ja selleks tarvilisi juba-
tusi anda! Paljudel ununud koju küll vihin, küll
sulepea, küll üns ja teine asi. See näitab, et
suhtumine koolitöösse õpilastel on ebakorralik.
Looduslugu I kl. + emakeel IV kl. Õp. Tamm. I. kl.
mämmist. I tund läheb korda.

Loodusõpetus IV kl. + saksakeel I kl. Õp. A. Puhob.
Hee pausumine soojuse mõjul. Näda karvadater
kattega. Läheb korda. Ettevalmistust katses ei ol-
nud mingisugust tehtud. Vahetunnil alles hakkas
õp. ~~kanisulest~~ torn kolbile peale seadma. Ei olnud
aga korgi sees auk; hakati otsima, kuidas auk

korgisse saaks. Otsiti trasti, et seda plüti all
 palavaks ajada ja sellega auk korgist läbi põle-
 tada - ei olnud vastavat trasti. Lambitruet rippus
 küll laes, aga seda peeti peenikeseks. Mulle sattus
 nael ~~puhta~~ silma, soovitasin seda. See päästis ke-
 seisukorra. — Saksakeeles teeb klass mingisug-
 seid harjutusi - no keskmise arusaamisega.
 Käsitöö poistele IV + V kl. Õp. A Purab. Punn-
 takse korse. Kohati kõlbavad, aga on ka mis
 eugugi ei kõlba - ei seisa põhja peal, sapilised,
 näotumad. Kus oli õpetaja süs, kui poisid sar-
 nased kaared sisse aetas ja juube kaduma hek-
 kas? Kõigil ei olnud ka tööd. Üks pois oli too-
 nud vineeri/. Nüpegi oli ometi korraldatud, et iga
 õpilane mingi töö jaoks materjale kaasa võtab/
 kes aga ettevalmistatud ei olnud, oli jällegi õpetaja.
 Otsis, aksis vineeri lõikemustraid, kuid ei leidnud
 - ja pois võttas selle tagajärjel ilma tööta!

Suurel rahetunnil tuleb mitu last nuttes tuppe,
 kaebega et „see pensis ja see lõi!“ - Nii umbes
 last kolm. Juhataja Purab hakkab küsitle-
 ma, kes, mis, kuidas. Õpilased hunnikus ümber,
 üks hüüab: „ta lõi“, teine - „ei, ta pensis!“ - ja
 selgust ei saa mingi sugust. I, II ja III kl. sai va-
 rem lahti, ei minda aga koju, vaid jookstesse ja
 lärmataks maja ümber, olles minema rüdes ja
 raamatud ki käes. Lähen välja ansele. Trobi-
 kond poissa uksele. Küsin mins nad ei lähe kapi!
 „Selle ja selle kula poisid ei lase, pensavad!“ -
 Ühele ja teisele poole lähed salk käretseles ja tege-
 si vahtides - nähtavasti mahajääjaid oodates, et väre
 kerepeele anda!

Nii jätab see pool omi töökorralduse ja waimu
 poolest palju soovida ja hindan seda: mitte
rahuldavaks. Nende pahide kõrvaldamiseks vaja

erilistele rahenditale asuda.

3. detsembril 1930.

Th. Kappus.

N° 9. Randvere.

Koolis I-II kl. 3. komplekti. Juh. Mihail Maripuu. Klassid kobaras üksteisega koos, ilma vaheruumideta. Kõik akenaga klassid, nii et klassid on alles päris piiratud. Jäudsin kell 0917 kooli. Kalmendali komplektile on üks uus aken tehtud, nii et neid kokku nüüd kaks akent. Mõlemad aga ilma õhuaknate, nii et tuulutamise võib sündida ainult tühjast kaudu. Lampe klassides ei ole. - Koolimajale lähenedes näen lapsi õues askeldamas. Korraga jooksevad kõik tupa. Koolimaja ette jõudnult kuulub klassist laul-hommikapalve. Palve järel tuleb veel paar salga lapsi riietes klassi - ilus tunnus, et tunniiga ebaharilikult raskem hakatud kui igal hommikul, Olguigi et kell oli 0915 (veerand kümme). Esimene tund lõppeb aga minu kella järel ikka õigel ajal, nii et see tund on 15 minutit lühem kui olla tuleb. Usuõpetus I+II kl. Õp. Alviine End. Laul jõulurõõm, selle ütlemine, laulmine ja sisuline analüüs. Rahuldav. Matemaatika III+IV kl. Õp. Antonie Kirsch. Rahuldav.

Joonistamine I+II kl. Õp. A. End. Rahuldavad töökused.

Emakeel III+IV kl. Õp. M. Maripuu. III klassi vihkudes on harjutusi raamatust. Näib aga, et ei ole palju teadlikku suhtumist harjutuse iseloomusse, nii on vigane „keppidega“ parandatud, „keppidega“ jne. Ka on vigu õpetaja poolt sissejäänud, nagu „püssitesse“. — Rahked kirjaread olenevad õpetaja töötamisviisist. Harrastatakse lugemist ja irka lugemist, ja harjutusi raamatust. IV kl. lõpetab lugemise ja hakkab kirjutama, kuna V kl. lugemise ajal III kl. parandas oma vigu. Niiud hakkab jälle III kl. lugema — loeb ja loeb. Ei ühtegi keelelist küsimust ega õigekirja koostmist ei püüdnud kummagi klassiga, kuna õnneti need tuleksid suuliselt klassiga läbi saeluda, harjutada, et lapse liigse vereks muutuksid, nende raimlikeks kaasavaraks saaksid.

Ajalugu I+II kl. Õp. M. Maripuu. II kl. jutustab laulusaest. on hästi äraõpitud — Rootsi ja Vene valituste vahetus Eestis. Jutustamine sünnib aga asjalult mitu korda, üks lõpetab, teine alustab jälle — aga hääseegi. Klassid kirjutavad ka oma ajaloo teadmisi vihkudesse — kui õpetaja teise klassiga töötab. On kirjutatud üsna palju ja õiget ajalugu. Õpetaja hoiab omalt poolt midagi jutustamast. Ka I kl. ajaloo vihkudes kannis korralik kiri, korralikud joonised ja kaardid, nii et ollakse asja juures. Õigekirja vigu on kannis sagedasti ja üsna raskeid, nagu helavad pro elavad, kõrkeid pro kõrgeid jne.

Üldiselt on koolis süüski töövaim valitsemas, lapsed asjalikult töö kallal, näoilme asjalik ja rahulik. Seega üldotsus: kool rahuldav.

4. detsembril 1930.

P. Koppel

N° 10. Pähkla.

Kaalis I-II kl. 2. komplekti. Juh. Peeter Lauri.
Emakeel IV+V+VI kl. Õp. P. Lauri. IV klass läeb, V ja VI
 kummalgi eridiktast. V klassis on ainult 4 last.
 Üks kirjutab hästi, teistel on väga, nagu „päntsrel“
 var-blased, kummba. Õigekiri on nii V kui
 VI klassil närgaks jäänud.

Kodulugu I+II+III kl. Õp. N. Klaas. Läheb korda.
 Joonestamine I+II+III kl. Õp. N. Klaas. Läheb korda.
Matemaatika IV+V+VI kl. Õp. P. Lauri. Vikus,
 kiri ja tööd korralikud.

Emakeel I+II+III kl. Õp. P. Lauri. I kl. kirjutab vil-
 tujoontega rühadesse. Üks täitarlaps väga hästi,
 teised õpilased rahuldavalt. Poistel tundub üldiselt
 halvem käekiri. Tundub jällegi vähe õigekirja
 peale rõhku pandavat. Jällegi: kolmas klass läeb
 ja läeb - ilma et erilist ilmekust seal väga arenekski.

Looduslugu IV+V+VI kl. Õp. N. Klaas. Läheb korda.
Saksa keel V+VI kl. Õp. N. Klaas. Häälamine
 ja teadmised ei ole küllaldased.

Üldiselt väga unised lapsed. Puudub tragidus,
 nergus reageerimises, rõõm töös ja töö üle.

Üldistus: Värsalt rahuldav.

5. detsembril 1930.

P. Koppel.

N° 11. Kõrta.

Koolis I-VI kl. 3. komplekti. Juh. Jakob Tarkpea. Emarkeel III+IV kl. Õp. Oskar Sömmmer. IV klass teeb mustandisse ümberjutustist - kirjutas kaunis wiga-
gaselt. Samuti on ka III klassi wihkudes liiga rohkesti wiga, eriti õpilasel 17 hulgas (Fruumees, käesalg, Loiken, Kurg, Küier, Aken - viimasel vähemal kui leheküljelises kirjutises 19 wiga.).

Matemaatika V+VI kl. Õp. Serafiima Tauling. Hea õpetamine. Lapsed töös teadlikud, arusaajad. Geomeetria wihkud korralikud, selgete suurte joonis-
tega, selge kirjaga.

Saksakeel V+VI kl. Õp. O. Sömmmer. Õpetaja töötab V klassiga suuliselt. Põhimõte hea, kuid ülesandeks peab olema „midagi“ selgeks teha õpilastele, midagi „uut“ nende teadmistele juurde lisada. Seda aga ei tunda, mis laste kõnes enne wigan oli, see jäi sellaks ka nüüd. Mingit algust tehti mein, unser, euer - kuid see - nagu rahwa kõnekään ütleb, jäi Nati Peetri tereetamisens! Õpetaja hääldeb lühidalt: habt - nagu oleks see verb „kappen“. Siis rõhutas klass - ja osalt ka õpetaja: schülerin, schülerinnen; kord parandas ka, kuid klassile jääb ikkagi wigan rõhk. Üldiselt siiski rahuldav tund.

Tööõpetus V+VI kl. tütarlastele. Õp. S. Tauling, poisile - J. Tarkpea. Poissid hõõreldawad ja lewad hoogsalt raamatukõite rüüsti. Teatud tööosavõime on olemas. Tütarlastel rüüte - lõnga tööd.

Üldiselt koolis töötas waim ja võib hinnata täiesti rahuldawaks.

9. detsembril 1930.

J. Koppel.

N° 12. Pidula.

Kvalis I-VI klassi. 3 komplekti. Juh. Jakob Laul.

Emakeel I kl. Õp. Jakob Laul. Klassil on aabits läbi; loeb - kuid ebaloosmulinult pikalt venitades.

Emakeel III + IV kl. Õp. Margot Koel. III kl. dihtaat.

Üks kirjutas tahvil ja parandatakse seal klassi poolt. IV klassiga seletas väljendest ja klassi poolt väljendete toomine väljendete üle. Mõnus, aeglane, selge, rõhutamise tõttu õpetajal. Väga hea tund. IV klassil on väga palju rihu. Nii palju ei tohi olla. Õp. M. Koel õpetab sünn esimest aastat.

Emakeel V + VI kl. Õp. J. Laul. VI klassil kirjalik koostöö "Lühikundist". Töö on stilistlik korralik ja ülevaade asjalik. Oigekirja rihu on sarnaseid, milliseid VI kl. enam alla ei tohiks, nagu: "aridus", "tutavad", ainsuse osastava lõpul d pro t ja teisi. Õpetaja analüüsib õppeainet tablisti sisuliselt - ja see on ka klassi tugev külge. Märge-
maks on jäänud õigekiri.

Saksakeel V + VI kl. Õp. Soale Erlach.

VI klassil hea saksakeel, ka V-ndal hakkab olema hea.

Loodusõpetus V + VI kl. Õp. M. Koel. Hea.

Tööõpetuses - kenad tööd.

Üldiselt kool: Teiesti rahuldav.

10. detsembril 1930.

J. Koppel.

N° 13. Kuresere.

Koolis I-IV kl. 1. komplekt. Juhataja -
õpetaja Priidu Reinson.

I klassil korralikud kirjatähed väljakujunenud.
Ka teistel klassidel loetav kiri, kuid wign on
müga tublisti.

Matemaatikas kutsutakse õp. klassid korda -
mõrda täpslijuurde, annab igale klassile
oma kena seletuse asja kohta ja asi on
korras. Kümnenendkohad rõiksid IV klassil
selgemad olla.

Kroonika on kirjutatud. Üldiselt kaal
rahuldav.

11. detsember 1930.

J. Koppel.

N° 14. Kõruse.

Koolis I-IV kl. 2. kompl. Juh. Johannes Laul.

Sõnaraamat I kl. Õp. J. Laul. Tehakse diktati.
Tublisti wign. Lasen kirjutist lugeda. See ei
lähe ladaasasti; sõnade hääldamine halb ja
paljud ei tea ka sõnade tähendust.

Käsitaõ I+III kl. Õp. H. Mölder. Poisid palmi-
rad õlgedest palmikuid; tüdrukud lõikavad pabe-
rist jõulukuusekese. Töö aitas.

Matemaatika IV kl + V kl. Õp. H. Mölder. IV kl.
ristküliku pindala; V kl. murru korrutamine
täisarvuga. Läheb.

Usuõpetus I+III kl. Õp. J. Laul. Joosepi lood.
Ettekanne ja analüüs lähes korda.

Käsitöö IV+V kl. pristele. Õp. J. Laul. Sarapuu
vitsadest käsitööriide punumine. Paised on kõik
asjalikult töö juures ja tööd on kaunis korra-
likud. — Pütarlastele samadest klassidest õpetab
Õp. H. Mölder — näela tööd, kroonimine — läheb.
Wihud igas aines rahuldavalt. Õpilaste
üldine suhtumine tööse ja wahetöö õpetaja-
ga tundub kaunis ladus.

Kroonika — pole korras. Üldiselt kool ra-
huldav.

11. detsembril 1930.

J. Koppel.

N° 15. Undra.

Koolis I-IV kl. 2. komplekti; kahes eraldi külas.
Juhataja Linda Kruul, kes elab ja õpetab Undras,
I+II klassile. III+IV kl. on Kuralases, kas elab ja
ja õpetab Elmar Rand.

Kuralase klassi jõuan kell 9 ja 10 minutit. Suur
lamp põleb klassis ja lapsed ja õpetaja on töis.
Lapsi tuleb rohinat veel juurde umbes 5-6 minutit.
IV klassile annab õpetaja püürata: lakkuma,
tukkuma, kukkuma. Waatan Nelli Mäe-
atse wihku - iluse, erkse näoga laps. Wihus
harjutusi palju, kuid absoluutselt lähivõrta-
mata õpetaja poolt. Palju wiga ja ekrutusi sees,
mis seega ka liigsideerimata. Nii on käänatud.

nimetar: happ, rakk, hüpp, mött, lakk - pro
håpe, rake, hüpe, möte, lake. On isegi kraabitad
tuhlisti ja otse parandatud valevormidens. Ferre
käänatus on vale, nagu: omastar - hape jne.

See alla küll n. ö. Kodune vihk, Koduste tööde jaoks, mis
õp. kontrolli alla ei käivat. - Olguigi nii, kuid ta näi-
tab in. kazi õpilase teadmiste tasemet. Teised, nii äelda
koalitsiivid, on olemas. Seal on õpetaja küll karrali-
kult parandanud, kuid klassil on lõpmata palju
vigu. Õp. hindab küll 2-ga, kuid ega see ei aita!
Ei ole kunagi kuulnud, et õpetaja töötaks klassis põh-
jalikumel väärdete kallal - ja sellert see puudulikkus
tulebki. - Ka kodused vihud - võtku õpetaja ühe vihu
kätte, naadaku läbi ja töota klassiga seal olevate
vigade kallal, analüüeerides ja vaadeldes neid õige-
kirjalisest küljest!

Lugemine II kl. Ei selgitata ehtetulevaid sõnu.
Nii lauses: „Ei kahise ta loomus joane“. Luge-
des minnaks sellest tähelepanematuks üle. Kanne
küsimä - keegi ei tea, mis tähendab „joana“. Siin
haja on etki mõiste selgitada, kääne määrata ^{väike määrata} ja
nii see vorm selgustada. - Pärast, kui ma selle
küsimuse olin teinud, hakkab õpetaja sagedesti pea
tama lapsi lugemisel, isegi tarbetute asjadex juures.
Ka III klassil hakkab halb õigekiri olema.

Üldmulje sellest klassist: ei rahulda.

Ündra klass. Õp. Linda Krull. Lapsed loevad
ja kirjutavad - võib rahul olla.

12. detsembril 1930.

J. Kappel.

N° 16. Rootsiküla.

Koolis I-IV kl. 4 komplekti. juh. Eduard Häbenik.

Saksakeel I kl. Õpetanud Maria Maripuu õpetaja W. Tääril asemel, kes juba koolitöö alul haigestus.

Suurepäraline tund. Lastel keel hästi arenenud.

Näaldamine haruldaset hea. Tegemas mitmekesine: suuline jutlemine, lugemine, konjungeerimine, tõlkimine. Uue tüki läbitöötamine lugedes, tõlkides, ja uusi sõnu õppides; eestikeelse lause tõlkimine saksakeelde. Õp. Maripuu annab saksakeelt 15. oktoobrist saadik. — See on üks parimaid saksakeele tunde, mis ma olen näinud.

Looduslugu IV + V kl. Õp. asetäitja A. Lemet. Põlemisest. Katsed küünla leegi kuumemast osast, kappi tarvitamisest põlemisel j. küünal kaetud lembi-klasi all j. lähel korda; õpilased aktiivsed.

Emakeel I + II kl. Õp. M. Maripuu. Hea õpetamine. I klass loeb juba täiesti rahuldavalt ja loomuliku tooniga. Õpilased väga elavad ja aktiivsed. Kirjutavad ilusate tähtedega — vanemmoodi viltujoontega vihkudesse. Ka II klassil on hea käekiri.

Emakeel V kl. Õp. Adolf Hint. Täiesti rahuldav tund. Hea läbitöötamine kirjaseadmise üle.

Matemaatika V kl. Õp. A. Hint. Väga mõnus, rahulik seletusviis — ja nii, et ka nõrgemad õpilased sellest aru saama peavad.

Üldmulje: Hea.

13. detsembril 1930.

J. Koppel.

N° 17. Gümnaasium.

Eestikeel. kl. Õp. Sääst. Eesti kirjandusest „Nus Variseer“. Aine käsitletus ja tund reediselst täiesti rahuldav.

Maadeteadus I kl. Õp. August Elmin. Põhja - Ameerika — maapinna ehitus, elanikud jne. Ettekanne hea. Funnikäsitletus läheb korda.

Eestikeel I kl. Õp. Jakobson. Grammatika tund. Ma ei poolda üldiselt erigrammatika tunne keele õpetuses, vaid ühenduses keeleõpetusega nendes. Klass oli küll täiesti teadlik läbitöötatud reeglites ja reageeris lausalt ette pandud küsimustele. Seega töötamine täiesti rahuldav.

16. jaanuaril 1931.

Koppel.

N° 18. Türimetsa.

koolis I-IV kl. 3 komplekti. Juh. Vlad. Paisel.
Kool asub kolmes majas.

I+II kl. asub vietsas omikseses metsa serval wee
aunude taga. Õp. M. Post. Emakeel ja matema-
tika. Täiesti rahuldavad tunnid. Viitud rahulda-
vad. — Klass külm. Uued lauad — kõik kõlb-
mata mõõtude järel tehtud, eriti distans ja
laua kallak on halvad. Selja tued niigela-
naelasega jalgade külge löödud. Nendes üks
niigel tüh, õhurestest lauakestest tehtud, beigu-
vad. Käärerdavad. igas suunas tavistamatalt.
~~Loodus~~

Loodusõpetus I+II kl. Õp. W. Paisel. Tervishoid
riietuses — hea.

Maateadus I+II kl. Õp. Paisel. Õpilased valmistasid
kaarte kontuurkaartidele. Rahuldav tund.

Käsitöö I+II kl. Paiste. Õpetab proosa Kann.
Wineertööde väljalõikamine juusseega.

Matemaatika III+IV kl. Õp. M. Post. III klassil jaga-
mine kaherohalisele arvule. Väiks enam põhjenda-
da tehte käiku, on mehaaniline. Õpilased jälgi-
vad elavalt, kui ma tehte põhjenduse läbi võtan.

Emakeel III+IV kl. Õp. Paisel. III kl. reegel või näide,
millal on „s“ ees täht „d“. Lähed korda.

Üldiselt: kool täiesti rahuldav.

19. jaanuaril 1931.

Th. Koppel.

12. S. Koolijuhataja avaldab, et koolis ei olla minis-
teeriumi korraldust tunni- ja vahetunni kest-
vuse kohta.

Samu.

N° 19. Päritu.

Koolis I-VI kl. ~~4~~ komplekti. Juh. Aleksander Prei.
 Emareel IV kl. Õp. Eduard Prei. Jaan Loo
 laulude peast ütlemine - Kampmann 3. järgi.
 Erilist ilmekust ei saa konstateerida. Kääldamist
 võiks ravitseda; nii ütlesid kõik: „Sest jutus-
 tavad kaevite „lund“ / pro lood /.

Emareel I + VI kl. Õp. Hermine Alber. Lau-
 se liigid; märgid nende järel; osalus, täis-
 alus. Muuseas toob klass näiteid, nagu: „Mina
 laen raamatut“ — ja konstateerib, et „raamatut“
 on osalus! Selle vastu ei protesteeri kunagi
 õpetaja.

Matemaatika V + VI kl. Õp. H. Alber. Trapetsi pindala
 valemi järel. Valemi on teada ja andmete järgi ar-
 vutatakse pindala välja.

Saksa keel V + VI kl. Õp. H. Alber. Äärmise võimatu-
 seni halb kääldamine. VI kl. on pähe õppinud pika
 laulu, pisut murrakuline: „Das Bublein auf dem Eise“.
 Laul on päas, kuid sarnase kääldamisegget arusaada
 võimata. Pärast laulu ütlemist lastakse see kirjutada.
 Peab ütlema, laul kirjutatakse ka peast, algusest lõpuni
 üles, aga omapärase transskriptsiooniga. Wacwalf
 on sõna, kus ei ole wiga või kaks. — V klassile tuli
 lause: „ich wische“ ette. Õp. laskis selle ühel õpi-
 lasel tahvile kirjutada. Ennem kui sõnale „wische“
 õigekuju sai, katsetas õpilane järgmisi vorme:
 1) Schwisse, 2) Vwisse, 3) Schisse, 4) Schwisse, 5) Wiche,
 6) Wische. Nii jäi kirjutetuks: „Ich Wische“.
 Suurt algustähte verbis ei kõrsaldanudki õpetaja.
 — Umbes sarnasel kirjanäsil oli tänane VI klassi

kirjutis tõusena. — Enelikul kombel ei alnud sel-
mistes kirjutistes mitte sel määral wigu. — Kas
need ei ole mitte warjatud sõeladest läbikäinud, enne
kui nad nii äelda puhtasse riikku kirjutatakse!

20. jaanil 1931.

J. Koppel.

N° 20. Lühenda.

Koolis I-IV kl. 4 komplekti. Juhataja August Mälk.
Emakeel V+VI kl. Õp. A. Mälk. V klassil arutlus Aino Kalda
„Üks kõike eest.“ Lühiajaline walgus käsitus. — VI klass
teeb grammatilisi harjutusi. Wigu nii V kui VI kl. wih-
kudes möödunalt.

Emakeel II+III kl. Õp. M. Waga. III kl. kirjutab. Kiri oma
suures enamuses räpakas. IV kl. loeb. Ega lugeminegi
hea ei ole.

Matemaatika II kl. Õp. M. Waga. Klass ütleb kooris 5 korru-
tistabelit: 2×5 on 10 kuni 20×5 on 100.

„Pidage siis see meele!“ — manitseb õpetaja. 1) Kas täerti
sest peab kõik „meeles“ olema? 2) Kas käskimisega jääb
meelde? 3) Kas selviisil, kooris üteldes, tuleb meelde õppida?
Kõige nende küsimuste jaatamises tuleb kahelda. Külap
see ikka jääb kasutuks „tegelemises“. — klassi ruum
õuduselt külm.

Matemaatika V+VI kl. Õp. Teodor Mälk. V kl. murra-
korutamise täisarvuga; VI kl. protsent. Tund hea.
Tööd rahuldavad.

21. jaanil 1931.

Ülg. Rahmedar. J. K.

J. Koppel.

N° 21. Karala.

Koolis I-VI kl. 3 komplekti. Juh. Sergius Grum.
 Matemaatika II + V kl. Õp. S. Grum. Katuse pinna
 arvutamise V klassil, kus esinevad trapetsi ja kolm-
 nurgade pinnad. Rahuldav.

Emameel I + VI kl. Õp. Bernhard Tõrsine. I kl. luge-
 mine rahuldav. — VI kl. armastab õpetaja asjata
 õpilaste lauseid varieerida teisiti. Näiteks on
 õpilasel: „Kell tööb raskest kurval toonil“; õp.
 parandab: „... raskelt ja kurvatooniliselt“. Seda
 lapse ümberjutustuses vihus. Teiselt poolt aga
 on jäänud parandamata kõlbmata laused,
 nagu: „Pühapäeval saab peetud koosolek“, kas
 germanism „saab peetud“ järjekindlalt paranda-
 mata. VII kl. käänab vihkudes „osav sepp“. Maatan
 ja leian: nimet. mitm. — osavaid seppi
 osast. „ osavate seppade
 omast. „ osavaid seppi

(aleks. Teern, Wold. Thomson; teistel on õigemad vormid).
 Peale kirjeliiku käänamist lugemine. Vähem lugeda,
 rohkem arutlust tegelikkude vigade üle. — Tegelikkult
 on lapsed elus palju targemad kui koolis. Ega ühtegi
 ei ütle tegelikus kõnes sarnaseid vorme mainitud
 käänetes. Nii võidakse ainult koolis teha!

Emameel II + III kl. Õp. Stefaniida Kuusk. II kl. kiri
 kujuneb räpaks, ainult paaril lapsel on rahuldav
 (Mets ja Rann). III kl. terve tundlaeb ja jutustab. Ei
 kunagi mingimugust töötamist õigekirjaliste näkete
 kallal, muud kui „käänarad aga jälle „kukke“!

— Klassis pingid vastu välisseina, sisereinest eemal.
 Poistel sallimõrud ümber kalla; käed pole puhtad, sule-
 hoid ei ole õige. Kõhivad klassi täis-kellegil pole
 taskurätti suu ette panna!

22. jaanuaril 1931.

Alld: Haudaalt Rahuldav. JK.

Koppel.

N° 22. Salme.

Koolis I - II kl. 2 komplekti. Juh. Alvide Kuut.
 Emakeel II - VI kl. Õp. Viktor Koor. - I kl. on kään-
 nud „mustriksudesse“: tõlge, ratas. Käänamine on
 üsna rügane pea kõigil. Isegi sarnaseid harme esi-
 nek, mis ainult koolis esineda võivad, sest koolis on
 laps alati rumalam, kui tegelikus elus. Nii on B. Otise
 vihus/ mitmuses: nimetas: tõlkeke; sihitas: tõlgete; kaa-
 säütli.: tõlgestaga; rajas: tõlkestani; alev: tõlkestana.
 Teisel jälle mitmuses: nim.: tõlged; omast: tõlgeteta;
 asast.: tõlgetele; alaleütli.: tõlgetetele ja nüüd misedasi.
 Sarnane on käänamine pea kõigil. Õige on ainult
 kahel lapsel: H. Kuusk'il ja Alf. Kann'il. - Üldse
 on välted nõrgad ja sihitava käände vorm täiesti
 tume. Kuigi mainitud kääne uuemates raamatutes ei
 esine, aga kui kool teda siiski tarvitab, siis võiks
 ta ka õieti tarvitatud olla. - Tegin klassile ainult
ühe näitega sihitava käände selgeks - ja keegi ei
 eksinud enam sihitava käände õiges kujus. See näide
 või võte oli: ühendada käänatas sõna lausesse:
 „Ma astan“ - ja keegi ei ütle kunagi: ma astan
 tõlgete, või: ma astan ratas - nagu ta õpilastel oli
 varem et selle näitega on igale eestlasele sihitas kääne
 igasest selge.

Saksakeel I + II kl. Õp. A Kuut: Käändamine hea,
 peale sõnarese ab, milles a pikalt venitatakse: aab.
 Keele mõistmine täiesti rahuldav.

Viimud - kõigis ainetes on vormilt kui sisult rahul-
 darad, peale selle, mis „emakeele“ märkmetes äeldud.

Lapsed on uued ja halvad, nigelad, vale mõõtudega
 tehtud. Kallak hügla suur, nii et vaevast midagi laual
 seisab. Sistens + 6 tolli!

Üld: Vaevast rahuldus. JK.

23. jaanuaril 1931.

J. Koppel.

N° 23. Kaarma.

Kuolis I-III kl. 3 komplekti. Juh. Juhan Allik.
Matemaatika I+II kl. Õp. Jallik. Diagramm-
 säöri (söördiagrammi) valmistamine. Asjata arva-
 takse antud suurus protsentidesse ümber. Nii
 oli ülesanne. Poiss magab ööpäevas 8 tundi, 6
 tundi käib koolis, 6 tundi töötab kodus, 2 tundi
 teekäimiseks ja 2 tundi kardaseadmisteks jne. Kujutada
 nende tegevuste kestvused söördiagrammis. —
 Nüüd arvestati: 24 tundi on 100% sõõrist, s. o.
 terve sõõr; 8 tundi on (see arvati välja) $33\frac{1}{3}\%$
 Viimane ($33\frac{1}{3}\%$) on sõõrist (see arvati välja) ilma
 $\frac{1}{3}\%$ arvesse võtmata, lihtsuse mõttes, ja saadi ümar-
 gusest võttes) 118%. — Seega oli asi palju keerulisem,
 segasem ja ebatäpsem. Viimati küll tuli õpete-
 ja selle peale, et võib ka ilma protsentidest arva-
 mata teha. Kuid siin on ju protsent täiesti ülo-
 arune ja „peabki“ ilma selleta tegema.

Emakeel I+II kl. Õp. Lilly Tammo. I kl. püstüüri,
 joontel — ilus. Laulu üteldes astutakse laudade
 ette, kuid ikkateised turtsetavad, kui üttele juht-
 tub sõnu otsima — ja see segab ütlejat ja teeb
 tallolemise püüdluks. See tuleb lastes välja kas-
 ratada!

Emakeel III+IV kl. Õp. Jallik. Palju õigekirja vigu
 klassidel — ja kange distsipliin! „Vaata, laupäeval
 olidki sa sellepärast künni!“ — ütles õpetaja (püüdsin
 — püüdsin varmide pärast).

Saksakeel I+II kl. Õp. L. Tammo. I kl. laeb ra-
 huldaralt ja vastab karakuldaralt. Klass pöörab päris
 kenasti pikka lause: ich liebe meine Schule. Keel
 on parem kui mulle. Minu saavitusel oskavad õp. Th. Siebs'i
 „Bühnensprache“.

Emakeel III+IV kl. Õp. Peeter Ruskas (praegu kaige). Tuntuvalt
 parem kui mulle.

26. jaanuaril 1951.

ret: Rahmedar. Jk.

W. Koppel.

N° 24 Elme.

Kaalis(I-IV)+VI kl. 2. komplekti. Juh. Albert Vaher.

Emakeel VI kl. + kodulugu III kl. + joonistus I kl. Õp. A. Vaher.

I kl. joonistas tunnikella, III kl. joonistas koduloo ainena koolimaja. VI klassiga võtab õp. suuliselt matemaatiku päramist, ja narsu vihkadesse päramise harjutus. Õpetajal jääb niind nabe aega. Nagu II kl. viimasest harjutusest näha, on normid: antagu, waadatagu jne. väga segased. Oleks nimelt neil peatuda tarris olnud, neid analüüserida, selgitada, läbitöötada, kuid mitte uuele harjutusele minema, kui eelmine keel selge ei ole.

Emakeel IV kl. + joonistus II kl. IV kl. lueb. Vihud rahuldavaid karraalikkuse ja õigekirja suhtes. Õp. N. Mölder.

Matemaatika II kl. Õp. A. Vaher. Protsendid. Ülesanded: „Tundmata arvust lahutada 3, siis jäi 90% sellest arvust järele. Leida arv.“ Klass ei saa sellega kuidagi hakkama, kõige sti peale waatamata. Protsendi mõiste tundub ebaselgena.

Saksa keel VI kl. Õp. N. Mölder. Rahuldav.

27. jaanaril 1931.

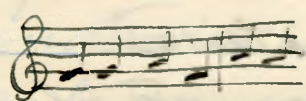
J. Koppel.

N° 25. Haamse.

Koolis I+II ja IV+V kl. 2. komplekti. Juh. V. Maripuu. Laulmine IV+V kl. Õp. V. Maripuu. Terve tund laulmist, ei ühtegi sõna muusika teooriast. Umbes 50% õpilastest "ei laula" ja istuvad. Püüdnud ja mõned poisid laulavad. H. poissi istub. Laul rahuldav.

Usuaipetus I+II kl. Õp. E. Leber. Arakadunud proeg. Selle loo rääkimine ja küsimine - ilma efektita.

Laulmine I+II kl. Õp. V. Maripuu. Pidi olema solmiseerimine laulmisega. Õp. kirjutas tahvile:

ja katsus solmiseerida. Ei sellest tulnud midagi välja. Warri käsutas õp.

lapsed oma juure ja hakkas jälle laulu rühmitamine: "Mina isamajavene" - millel ei midagi ühist praegu antud nootidega ja solmiseerimisega. Kaste hääled on välja harimata ja laul ei anna mingisugust mõnu. Kõrvale valus. Ometi on seda laulu juba 28. oktoobrist laulma harjutatud. Samuti on teisedki laulud kõik rannad, mis laulda katmutakse sama tagajärgedega.

Emakeele viikud IV kl. Õp. V. Maripuu. Käekiri korralik. Etteütlistes palju vigu ei ole.

Emakeele viikud I kl. Õp. E. Leber. Viikud korralikud, vigu mõeldavalal.

Matemaatika viikud I kl. Õp. E. Leber. Korralikud viikud, korralik töö.

Looduslugu I kl. Õp. Maripuu. Harpik ja tema omadused. Harpiku ajamine Bertolet soolaist tegelikult. Muide õige käsitlus, kuid ettevalmistusi väikus ennem teha, et ei veniks paaritunni kestvaks mäeldud katse läpetamine. Õpilased olid huviga asja juures küll ja aitarad kaasa.

Kool üldiselt rahuldav.

27. jaanuaril 1931 a.

J. Koppel.

N° 26. Eikla.

Kvalis I-VI kl. 2. komplenti. Puh.-õp. Jantsen, Jakob.
Emakeel IV+V+VI kl. Õp. Anna Täsane. IV klassil
 korralikud riikud: „Kuna, lunk“ vieti kõnataud.
 Wign liialt ei ole. VI klassi riikud võrdlemisi IV klas-
 siga võiksid paremad olla. Siin on mitu nõrka
 täiend, kordamööda klassid lüües ja kirjutavad.
 Tõnna see lugemine ja lugemine, ka VI klassiga,
 kuna kunagi mingisuguseid õigekirjalisi seletusi-
 harjutusi suuliselt ei kuule - ja ameti on VI klassis
 niipalju riiku, mis läbitöötamist ootavad.

Matemaatika IV+V+VI kl. Õp. J. Jantsen. VI klassil
 vekslist. Luga palju kraami korraga: veksli mõ-
 te, allkirjade järjekord, vabuut, protestimine (mõis-
 tet ei selgitatud) ja käige lisaks veel peaasjana
 veksli diskontimine. Seletas üldiselt veksli võinud
 selgemalt lähimäeldud olla.

Saksakeel V+VI kl. Õp. Anna Täsane. Hää-
 damine on välgatöötamata. Parandusi ses suhtes
 õpetaja poolt mingisuguseid ei ole, olgu siis vast 1%
 vigadest, mida õpetaja katsub parandada, mis aga
 jäävad enne kui pärast paranduskatset.

Tüübiline talletamise viis on õpilaskl. Aru-
 saamata vastustepanemine, pead ripakil, pilk
 kiindunud lauale, silmad otsivad siia-sinna,
 sealjuures mingisugused muiged näol, nagu
 oleks see küsimine neile ainult rumal nali.
 kui teistkorda vastust nõuda, olgu mina ehk õpe-
 taja, siis seda ei saa, vaid talletamine kestab
 edasi. Kegi klassis kätt ei lösta, selle tõttu pikad,
 tarbetult pikad paused küsimuse ja võimaliku
 vastuse vahel. $\frac{1}{3}$ sellest pausest oleks küllalt.

Joonistamine ja käsitöö I+II+III kl. Õp. Jantsen. Savi tööresed.
 III kl. tütarl. õp. A. Täsane. Värvilistest laastudest ilusad
 tööresed.

28. jaanuaril 1931.

Üld: Nõrk.

Mõõduk.

N° 27. Tõrise.

Kuulis I-IV kl. 1. komplekt. I klassis ainult üks õpilane. Õp.-juh. Margarethe Kitt-Maripuu. Emareel. IV kl. ritleb G. Suitsu „Sügiselaudu“ – väga ilmekalt. Õpetaja väga mõjukas, tähelepanelik kõigele, mis klassis kuulda-näha, kergelt reageeris õpilaste väikerustele. III klassile töötundmisel teeb aga suure vea: „Lehekülg see ja see, harjutus d ja t peale (nagu nüüdne-nüüdse)“. Muud selgitust ega suulist harjutust mingisugust. Sarnase töötundmise viili on ka varem ilmne: suurel hulgal on valesti. Muud on tund mitmekesine ja rahuldav. Käekirjad korralikud.

Matemaatika tund. III klassile kirjutab õp. numbriharjutusi tahulile. Füüsi aja pärast alustab klass: „Meil on need tehtud!“ So! Õpetaja pühit need ära ja kirjutab need! Nii sünnib asjata ajaraiek, kui õpetajad pole täpselt tööplaani välja töötanud! IV kl. kümnevõrdmurdade korrutamise. Teerud ära küll, kuid ei põhjenda komade asetamise välti. Laulmine. Kaks häällega „Juba tulnud talu“ ja „Püha õõ“. Väga ilus. Puhtad, lähedad hääled. Ka õpilane juhatab: annab algkäale do – ja selle järel võtab klass vaevata õiged hääled laulu alguseks. Kõik laulavad! Õpetatud ilma ühegi muusika vahendita – isegi häälerauda ei ole õpetajal.

Käsitsöönus värvilistest loastunestest korvikest, torvikud, harjakotid. Kenad tööd.

Wigadele vaatamata III klassile töötundmisel jätab õpetaja töö kui ka kool hea mulje.

29. jaanuaril 1931.

J. Koppel.

N° 28. Pärtsa.

Kaalis I-IV kl. 1. komplekt. Juh. õp. Herman Reinfeldt. Emakeel. III klass kirjutas lauseid tahvlile ja näitas välked täpselt ja ääri. Käänamine harjutusteks on õpetajal eriline viis, mis võib väga hea olla. Nii on IV kl. käänamine üks käänne kaavast, tabelisse kirjutatud hulk mitmesuguseid sõnu, mis:

..... käänne.		
Küsimus:	ainsus:	mitmus:
nastavalt elava ehk elatu asjale.		

Wiga pole palju ei käänates ega dirtaadis.

II klass loeb väga ilusasti. Vastused selged, karmid, julged, asjalikud. Ka I kl. loeb rahuldavalt. Julged, end avaldama, üksteise häid, kas või murraksid mu ära!

Joonistamine. IV kl. kuubi joonistamine perspektiivis. Enne on perspektiivis joonistatud postide rida. Nüüd, julged joonistised. Õpetaja annab suurepärase seletuse kuubi kohta, kui waatepunkt muutub. Lapsed saavad sellest kiiresti aru. Õpetaja õpetamisviis on väga mõnus, äärmiselt rahulik, tähtiline, parajate pausetega, väikese humoriga. Ei mingisugust laste vastuste "tõmbamist", s.o. poolikute vastuste oma suhu võtmist ja selles

Näide omatahtmise järgi kujundmist, vaid vastus kuubetarkse ära, eba täpsuse korral minnakse selle tulemusteni ja täpne vastus on varsi käes. Varsi on kõik klassid hoogsas töös - ja õpetajal aega küll! - Lapsed on rõõmsameelelised, julged ja asjalikud. -

Kõikide klasside joonistised on vastavalt kenad. Ka I klassil palju, joonistavad kiirelt ja asjast on äige kujund.

Matemaatika vihud korralikud. - Kool täiesti rahuldav, kui vast mitte hea!

Sõul - pole suurem asi.

29. Jaanaril 1931.

D. Kõrre.

N° 29. Panna.

Koolis I - ~~V~~ kl. 2. komplekti. juh. Alexander Kaubi
 I - III kl. vanas koolimajas. Õpetab A. Kaubi. IV + V kl.
 Türi talus. Õpetab Helene Kipper.
 Ema keel IV kl + V kl. Õp. Kipper. IV klassil vihud
 suuremal osal nature raamat. Suurem osa
 harjutusi läbi vaatamata, kuna neis, mis vaadatud,
 täppide pöördumised tähtedel tähelepanemata
 jäänud. Viha eiineb keskmist üüsi. - Sama
 laadi kannavad ka I klassi vihud; mõned on pe-
 remad. V kl. lueb, ilma et õpetaja mingisuguseid-
 ki märkmeid teeks õpilastele lugemise kestel.
 Domineerib tugevalt lugemine, ilma äigenirja-
 liste harjutusteta või vigade selgitusteta.
 Matemaatika. V klassil murdude ühenimeliste
 tegemine. Klass teeb küll, aga ei põhjenda tehet.
 Andsin teha $\frac{3}{4}$ kahekümneaheksandikuks. Sa-
 di küll $\frac{21}{28}$, aga kuidas saati ja miks nii tehti, ei
 saanud klass seletada. Tegin neile omamoodi:
 $(3+4=7; 28-7=21)$; selle võtan lugejaks, nimetajaks
 kirjutun 28, seega saan $\frac{21}{28}$. Klass ütleb, et ka
 mul on õieti tehtud. - Võib olla, hakkasidki
 nad pärast poolt minu moodi tegema!
 IV klassil kümneid murdude korrutamine. Teavad
 küll, aga ei põhjenda komaga lahutatavate krahude
 arvu. - Üldiselt süski - rahuldav töö.
 Sansakeel V kl. Nature head tööd on püüdnud,
 võib vaid rahuldavaks lugeda.
 Komplement I + II + III klassiga. Õp. A. Kaubi. - Lapsed
 vastavad kannis julgelt ja asjalikult - laulukesi ja
 laavadki päris rahuldavalt. Vihud ja käekirjad ka-
 talikud. Üks kord üks - on päris peas! - Nooti
 tunnerad, võtavad kolmköla ja laulavad üsna
 kenasti. - Täiesti rahuldav klass.

30. jaanuaril 1931.

O. Koppel.

N° 30. Kaali.

koolis I-V kl. 3 komplekti. Juh. Johannes Wälma.
 „Küünlapäeva“ puhul pea kõik lapsed püüdnud
 kvalist. Nii on III+IV klassi komplektis, kus muide 42 õpi-
 last, küigest 11 last koolis. II klassi 32 lapsest on
 kvalis 3 last! II kl. 13. lapsest koolis 5 õpilast.

I+V klassi komplektis on 45 lapsest 11 last koolis.
 Seega püüdnud üle kooli 75% õpilasi!

II ja IV klassi komplekti ruum-ülesval on otse kirmus
 külm, otse paistab külma läbi rüete. Väimatu on
 siin rüvida, rääkimata tööst! Lapsed kõbisesad
 lauas, külmast sinised. Kooli keskmine ruum
 on külm kui õue, kuna siit uksest õue pärani
 lakti! — Nii on kooli välistest tingimustest
 äärmiselt rätal mulje, mis küll osalt kooli-
 juhatuselt soole tuleb, vähemalt ruumide, eriti
 klassi lubamata külmus. Raudahjude lõikates
 küll tuli, kuid loomulik, et see klassi soojendamise
 pole jõudnud, eriti kui ka eelmisel päeval ruumid
 kütmata olnud pühapäeva tõttu. Sellepärast peab
 juhatus soodsama ajakorraldama ahjude kütmisest.
 Ainult üks klass (I+V kl. ruum) on soe, kusjuures
 sooja ka korteri kütmisest. Imelik kokkuseatus
 suurel püüdumisel ja klasside külmusel! Oleks
 huvitav leida põhjusliku sidet — ega see olemata pole!
 II+IV kl. Emameel. Õp. J. Piht. II klassi kiri väga
 korralik, doppelt joontel. IV kl. laeb, — laeb....
 III+IV kl. Emameel. Õp. J. Wälma. IV kl. laeb. Õpetaja
 tähtab hästi ilmekuse kallal. IV kl. kirjutab täiesti
 valgetena vihkadesse, ilma joonteta. Kiri puhas,
 selge, viga palju ei ole.

Kodulugu I kl. + maadeteadus V kl. Õp. N. Wälma ase-
 täitja pr. Luus. Rahulik ja hea
 taatige õpetaja-kandidaat.

II. kord.

Ajaloo testis 18. mail tuli kooli kooli kestmiste
 hulka, kenojuures kooli keskaritmeelilise on määranud
 keskaritmeelilist areidi madalam.

üld: Rahmedar. M.

2. veebruaril 1931.

Koppel.

N° 31. Haeska.

Koolis I-III kl. 1. komplekt. Juh. Aleksander Reinem.
 Emakeel. III klassi tütarlastel rihud ja käekiri külba-
 likud; paistel kiri, eriti kattel (s.o. 50%), pöödulik.
 Vign palju ei ole, peale ühe paisi. - II klassis on
 üldse 2 paissi; üks neist on III-ndat, teine 4-ndat
 talvet koolis. Käekirjad neil on pöödulikud. - I kl.
 on 27 last; koolis täna 16. Klass kirjutab
 valgetesse, ilma joonteta, rihkudesse. Ei ole
 ilus, on peenikeste, nigelate joontega kiri.
 Käed on III kl. õpilastel mustad; kirjutades
 hoiavad näpuv sülest kinni, nii et näpuv
 tindised.

Matemaatika. Õp. annab III klassile ülesande: $\frac{1}{2}$
 rihkudest on 24; leida rihkude arv. Lapsed
 ei saa sellega, ega teiste sarnastega kuidagi
 hakkama. Minu küsides selgub, et lastel
 igasugused eelteadmised selle mäistamiseks puu-
 duvad. Nii ei saa kuidagi vastust, kuidas nime-
 tatakse igu osa, kui terve 3-ks jagatakse; kumb
 on suurem, $\frac{1}{5}$ või $\frac{1}{6}$. Nende ja teiste sarnaste
 küsimuste peale võib saada igasuguseid vastuseid.

Laulmine. Ühe häälega, ja sedaigi mitte kõik
 lapsed - ja veel needki, kes laulavad, teravate
 hääletega, ilma mõnuta.

Matemaatikast näide: Õp. andis veel ülesande: $\frac{1}{12}$ raha
 eest osteti 7 sendiline rihk. Palju raha üle jäi?
 „Ülesanne“ ei saanda üheski laps korjata, mitme-
 kordsete minu katsete ja kordamiste peale vaa-
 tamata / õpet. pole kunagi ülesande kordamist terri-
 tanud /. Teavad nad selle valemis nii: $12 - 7 = 5$.
 Ja 5 ongi III klassi arvates vastus antud ülesandele.
 „Küünla päevale“ vaatamata on suurem osa lapsi
 koos. Pööduv siiski umbes 30%.

2. veebruaril 1931.

Üll: Nõrk. Jk.

J. Koppel.

N° 32. Sassi.

Koolis I - VI kl. 3 komplekti. Juhatas. Ella Raer, kes juba sügisel haigestunud Aleksander Rautsi asemel juhatuse üle võttis.

Saksakeel I + VI kl. Õp. Ella Raer. Jätku tund. Pead narrakil, sonniin vastamine, mitte midagi pole selge. Mingisuguseidki vastuseid, mis ka kõigile - klassile, õpetajale, mulle - kuulda olens. Ferse vastuse asemel üks oma ette pommisetud silp, millele siis õpetaja juba ise vastuse, külge lüües, algades nagu õige vastuse juhtul kunagi, sõnaga: „Ja, ...“

Emakeel I + VI kl. Õp. Aleksander Mikkelsen. Püüdsipa harjutuste järel: harjutused koma asetamises kirjalikult, ilma suulise läbiharjutamiseta. I klassil lugemine: „Kubja Kaarli adjutantid“. No - loeb, jah, I klass loeb juba rahuldavalt!

Matemaatika IV + VI kl. Õp. Elisaveta Ruus, kes asetäitjaks asetäitjale Aleksander Randile 20. nov. Saadik. IV kl. Kümneendmurdude korrutamine, nagu: $0,44 \times 0,8$. Teavad ära, aga miks lahutada korrutises niipalju kohti, kui tegureis konku - ei tea keegi. Korrutaja ja korrutatava mäisted seginesid, nagu selgus ühesandest: „Ostad poest 10 vihm, 3 senti tükk. Palju maksad ja kuidas arvutada!“ — Kõin ütlesid et 10 on korrutatav, teda tuleb korrutada 3 sendiga! Üks ütles reeglina: „kui sentini tahame saada, siis peame sentidega korrutama!“ — Nii paistab, et lastele on ikka midagi räägitud, kuidas see äieti oli ning miks see nii oli — see on kõin segi.

Matemaatika I + VI kl. Õp. Mikkelsen. Läheb keskmist prüsi. Vihud ka rahuldavad.

Looduslugu I + VI kl. Õp. Mikkelsen. Turbast. Nii on lugu turbaga küll, nagu õpetaja räägib. Kodulugu I + II kl. Õp. Mikkelsen. Mets, puuliigid.

Nii on meie metsad küll, nagu õpetaja räägib.
 Väimlemine I + II kl. Õp. E. Raer. Keha paime-
 tused, palli risked kummuli oleva tabureti jalga-
 desse.

Laulmine III + IV kl. Õp. E. Raer. Isegi 3. häälga!
 „Vainne öö...“ — Laul rahuldav. Õp. ise laulab
 liiga palju ja liiga kõvasti kaasa.

— Koolilaste vaim ei ole mitte hea ja
 ilus. Kui ühed katavad vastata, siis tei-
 sed sihistavad või turtstavad selle vastuse
 juba tema idus, nii et vastajal jääb mulje,
 et ta midagi rumalust kannab ütlemä-
 ja ei ütlegi edasi. — Sellest ongi arenenud
 viletsad vastused, pealegi kui õpetaja pare-
 mate puudusel on harjunud nendega rahul-
 duma. Ebaarafin eneserälgendus: mi-
 dagi põmisetakse, midagi naeratakse oma-
 vahel. Pallimängul väimlemise tunnil, kus
 riskamise osavuse väistlus kahe poole vahel oli; on
 vaikus, nagu surve all, kuna süü peaks ole-
 ma rõõmus, kuid süüski kooliläin. väikeses
 eneserälgus. Käivad aga salajased märkused.
 Arvan kumlatka ebaraisakusi. — Ei lõhe
 ja ma peale ajama, et mis sa ütlesid, kord!

3. veebruaril 1931.

Õpet. Haaselt Rahuldav. JK.

I Meppul.

N° 33. Koikla.

Koolis I-V kl. 2 komplekti. Juh. Gustav Kull.
 Emakeel III+IV+V kl. Õp. G. Kull. Kõik seletus
 III klassile p. väljetest. Asjatult tuli sinna juurde
 a. välde, Harjutus anti aga l. välde üle. Puhus-
 likuna tundus mõõdamises tehtud märkus l.
 kirjutamise kohta sõnas „vilja“ ja teistes sarnastes.
 Kui ~~ole~~ seletus sellest antud, siis on küllalt üri-
 bata reeglile ja laste üht ütlema reeglit, kui ei
 olnud antud, siis oli igatsehes seda mõõdamises
 tehtud märkusest vähe. Üldiselt aga töötamine
 rahuldav. Vihud rahuldavad. Teised klassid
 loevad.

Matemaatika I+II kl. Õp. Helmi Kull. Töö ra-
 huldas. Vihud rahuldavad.

Emakeel I+II kl. Õp. G. Kull. Rahuldavad
 tulemused. Vihud - põimjoontega - korrali-
 kud ja kiri korralik.

4. veebruaril 1931.

Üld: Rahuldav. VK

(Koppel)

N° 34. Pärsama.

Kvalis I-III kl. 3 kompl. juh. Gustas Vaher.

Saksakeel VI kl. Õp. G. Endresson. Hääldamine ja keelemõistmine rahuldavad keskmiselt. Tuleb ju komistusi, nagu „nätig“, kus peaks täishäälik „o“ lühidalt hääldatase.

Emakeel VI kl. Õp. G. Endresson. Mahtu kirbmaingu lõppvaatus. Häheb. Wiitud rahuldavad.

Matemaatika VI kl. Õp. G. Vaher. Pythagorase printsiip. Klass täiesti keskmiselt.

Emakeel I+II+III kl. Õp. M. Lempu. Wiitud ja käekiri on täiesti karralikud. Lapsed laesad.

Laulmine VI kl. Õp. G. Vaher. „kastunud mood“ – raske laul, aga vähe ka.

4. ja 5. veebruaril 1931.

J. Keppel.

Vaata 39. g.

Üld: Huvialt arhivedant, J. K.

N° 35. Armuadra.

Kaalis I-IV kl. 2. kompl. juh. A. Kael.

I+II kl. näldõpetus A. Kaeli juhatusel.
Walgetes riikudes kiri. Tõrvilise arenemine
on lastel olemas. Kiri nähtavasti kujuneb rahul-
dusalt.

Emaneel III+IV kl. õp. O. Paets. Läheb korda.
Mikud ja käeniri kannis korralik.

Looduslugu IV kl. õp. O. Paets. Koer. Muut.

Lapsed jutustavad. Õp. jutustab ka.

Laulmine. Õp. O. Paets. Kena.

Nädiselt tundub kaalil tõrvilise arenemine ja
korralik haim.

5. veebruaril 1931.

Näid. Rahuldane.

J. Koppel.

N° 36. Lõõne.

Kaalis I-II kl. 3. komplekti. juh. Oskar Kaasik

Emaneel I+II kl. õp. O. Kaasik. Õpetaja on
teatud muudused tarvitusele võtnud. On tarvitusele
"liikumise lugemine". Lapsed laevad ilusasti, kõlavalt,
"julgelt". Lapsed kirjutavad walgetesse riikudesse.
Kiri kujuneb korralikult.

Emaneel III+IV kl. õp. Fider Bartels. III klass
kirjutab walgetesse riikudesse. Kiri korralik. IV kl.
laeb hästi, kõlavalt. Klassis valitseb töökas haim
ja rõõmus, waba aeg.

Emaneel V+VI kl. õp. Otto Kattel. IV kl. kirjalikud

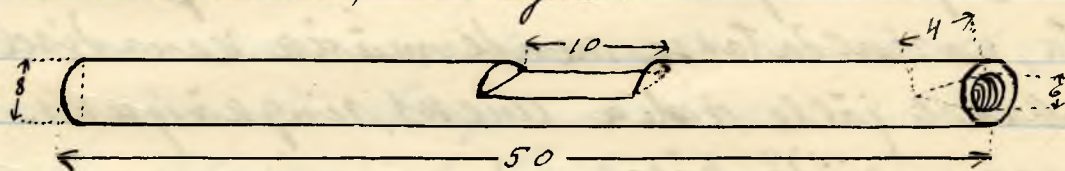
harjutused Puusepa järgi, VI kl. kirjalik ümber-
jutustus. Sihud ja tööd rahuldavad.

Matemaatika III + IV kl. Õp. Oksel. III kl. kir-
jutab üms õpilane õpetaja kirjutatud ülesanded,
numbrilised, kus iga sugused tehted on kombi-
neeritud, tehniliselt, kust teised selle ära kirjutat-
vad ja siis arvutavad. Lastele endale kontrol-
lik on ka vastus kirjutatud. — IV klassile
on ülesanne kasti ~~pi~~ värvimise kuludest, kui
pinna üksuse kulu on antud. Pindala välja-
arvamine on aga väga segane. Õp. toob
klassi ühe kasti. Ma palun mingisugust mõõta
ja anna õpilase hooletu pind mõõta ja ar-
vutada. Ei saa küll praeguste klassi teadmistega.
Tuleb veel selgitada ja harjutada.

Maadeteadus I + II kl. Õp. J. Bartels. Pähja-
Ameerika. Läheb küll.

Kaulmine III + IV kl. Õp. Oksasik. Üsna jõe-
line ja täpne viisi õpetamine harmoonia-
mi järgi. Flus laul tulemas, 2 hälega: „Kui-
Kungla rahvas kuldsel ajal.“ ka noote kirju-
tavad lapsed.

Matemaatika V + VI kl. Õp. Oksel. Õpetajal
on omal kokuseatud ja kirjutatud pealt näha väga
keerulised ülesanded, nagu:

Leida ülaloleval joonisel kujutatud masina osa
ruumi ja pinna ruu arvudes.

Andmed õpetaja viitus:

prolekera ruum $133\frac{73}{75}$

Sil. ruum laiguteta 2022,16

prolekera pind 100,48

väljalaine p. (külgel) 130,24

koormuse külge pind 77,1

rõngakuj. otspind 21,98

muu pind 1029,92

Järgmise järelle on küll mõned andmed püüdnud, nagu:
poolkeraalide otse olemasole, keskläike sügavus —
kuid need andmed seletuseks juurde. — Samuti
on õpetajal VI kl. jaoks ülesanded, nagu:

„Peetud oli hoiukassas kapital, mis andis $\sqrt[3]{729}$
Kui jaoksul $\sqrt{6^2 - (3^2 + 4)}$ %-ga $3^2 \cdot 5 \cdot 1,75$ krooni kasu.
Ta võttis selle kapitali maha ja ostis selle eest 5^3
metallkerakest raadiusega $\sqrt{1,44}$ sm. Mis maksis
 5m^3 metalli? — Õp. viha peal keri: „Kardamis
ülesanded VI kl.“

Klassi katsumisel arutas, et klassil on taviline
arenemine matemaatilistes küsimustes. On ju küll
ka ebapiisusi, ka õpetaja seletuses, näiteks:
„Kui me kepi katki murrame, mis on siis pool
keppi?“ — klass ei vastanud loomulikult. Õpetaja
aitas: „See on kepi murd!“ — Aga neist libiseb
ja klass ka üle.

Ruumid on kaunis kenasti korda seatud. Töö-
õpetajaks on valmistatud all korral rahuldav ruum,
käteld ahjuga. Käsitööd annab poistele õp. Otto
katvel. Pilektööd, punitööd. Õpetaja omad tööriis-
tad. Õp. toob ka oma raha eest pleki. Lapsed tee-
vad tööd valmis. Praegu: pühkime tööstikud ja
pühkime küüslid. Päril ilusad tööd. Valmis tööd
ostavad lapsed plekiraha eest ära. Jäab mõni töö
ostmata, korraldatakse nende müük keradisel näitusel.
Nii saab jälle raha uueks ringkäiguks. Puit töid
on praegu riide käsitööd.

Kaelis on ka internaat ja ühiskööök sisse seatud.
Ruumid korralikud ja soök ja selle korraldus täiesti
rahuldav.

Sõnaga: Fewes koolis tundub korraldus käsi ja
õpilastel kui ka õpetajail töökas vaim ja töökoos.
Lõõne kooli edusammudega olen praegu täiesti
rahul.

6. veebruaril 1931.

Thoppel.

Üld. Kool. Jk.

N° 37. Saare.

Kaalis I-IV kl. 1 komplekt. Juh. õp. 7. Lääts.
 Emakeel. Harrastatuse kas harjutuste raama-
 tust harjutuste tegemist või lugemist. Ei
 kuulda õigekirjalisi harjutusi suuliselt, al-
 guki et wigu esineb, isegi IV klassis, nagu: lammba,
 sammba. Nagu ei oleks lugemise tehnika veel
 käes, näitab IV klassil, et seda on tarvis eelistada
 õigekirjalisele harutlusele ja analüüsile. Aga
 sellest wimast millegi pärast hoiduvad õpeta-
 jad. Muida on rühad korraliku kirjaga koigil
 klassidel. Lugemine on midagi täiesti rahul-
 dau kõigil klassidel. Laulukeste ütlennine
 III klassis isna ilmeks. Klassid laevad ja ka
 jutustavad oma tünxi, jutustamine on ju küll
 ladus, aga tahaksin näha parema meelega
 hästi läbi töötatud õigekirja.

Matemaatika. Kõrsin IV klassilt osa järgi
 terve leidmist, mis päevaraamatu järgi hil-
 juti elnud, järgmise ülesandena: „Sa
 lähed poodi ja ostad seal 2 wikku, makstes
 nende eest 14 senti. See on sinu rahast
 $\frac{2}{5}$. Palju oli sul raha kaasas.“ Selle üles-
 ande lahendamisega ei saa klass kuidagi
 hakkama, mis näitab, et wastased mõisted
 segasena jäänud. Isegi wastase abiga ei saa
 da klass ülesannet lahendada.

9. februari 1931.

Ued. Rahmeldar. H.

J. Koppel.

N° 38. Kandla.

Koolis I-II kl. 2. kompleksi. juh. Kirill Umal.
Looduslugu IV+V+VI kl. Õp. Nelly Ingalt. II klassil
 leek ja põlemine. Jämeda klaastorniga tahab õp.
 küünla leegi keskelt põlemata kaasi saada, et
 seda torn otsas põlema süüdata. Muidugi ei
 lähe see korda. Paneb küünla lambi klaasi alla
 põlema ja tahab näidata, et leek seal hapniku
 puudusel kustub - aga ei kustunud. - Seega:
 proovimata katsetega läheb õp. klassi ette, mis
 seal siis ebaõnnestuvad.

Emaneelt küsin I+II+III kl. kus õpetab N. Ingalt.
 II klassil osutub häldete läbitöötamine puudulikus.
 Lugemine klassidel rahuldav. Käekirjad rahuldavad.
Matemaatika I+II+III kl. Õp. K. Umal. Päesaraa-
 matu järgi on hiljuti III kl. olnud kümme -
 murd, selle suurendamine ja vähendamine 10,
 100 ja 1000 korda. Annan suurendada $\frac{1}{2}$ 2
 100 kordselt. See ei lähe kuidagi.

Käsitöö IV+V+VI kl. tütarlastele, õp. N. Ingalt.
 Rõde - lõnga tööresed: pilutamine, broderii, keegel-
 damine. Eks ta nii irra tehta. - Sama klas-
 side poistele õpetab K. Umal - papi- ja kleepimise
 tööresed. Geomeetriliste kehade koostamine. Tun-
 dub puudulikust korraldamisest: puuduvad lauakesed,
 kus lõigata ja kleepida võiks. Ka tööresed võivad
 ilusamad olla.

Mediselt võib õpilaste teadmised ja kooli tase -
 pinna rahuldavaks lugeda.

9. veebruaril 1931.

J. Koppel.

N° 39. Mustjala.

Koolis I-II kl. 3 komplekti, iga komplekt ise majas. I+II komplekt endises Wanakubja koolimajas, ligi kilomeeter maad koolijuhatajast, kes töötab I+II klassiga õv. luth. kiriku köst. rimajas; umbes 150 silda sellest töötab õp. Mihail Vapper III+IV klassiga endises vene Kiri-ku koolimajas. Vanakubjal õp. Kaasik, Wanakubja emareel I+II kl. õp. Kaasik. Lapsed loevad rahuldavalt, kirjutavad rahuldavalt päikjoontega vihkudes. Rehneenduses annab õp. õpilastele üksikseletusi. Kolmnurga müiste, selle ümbermoot. Kestel vihus korralikud. Opetajast jääb täiesti rahuldus mulje. I+II kl. õp. juhataja Eduard Lember. Klassist jääb eriline mulje. Õpilased on kui ranga surve all; tiimalt, ünsipäinselt istutakse; pikkamisi tõustakse, tuhmi pilguga vaadetakse kõrsale; vastuseid mingisuguseid ei saa; ehk kui saab, siis kuidagi üksiku sõna, kuna nagu enne kui pärast ühesuguselt tuim, osarõõmatu elust ja ümbrusest. Nii saksa keele küsimisel minu poolt.

Loodusloo tund. Paar õpilast jutustavad oma tuimni õpetäini ära. Õp. seletab edasi vulguskiirte murdumisest õõnes- ja kaksikkumeras lihtsas. Jutustamine on hea, vastused joonised teeb õp. tahvlile.

Matemaatika - teisel päeval. Küsimine ja seletus puht- ja segaperioodsest murrust ja nende ümtegemisest lihtmurrus. No äärmine laidus ja passiivsus õpilastes. Olte tinaraske on seda laidust ja osarõõmatust pealt vaadata. Ei saa ka õpetaja ise nende käest ühtegi (pea-egu) õiget vastust. Raskest mässavad

selle reegli kallal, kuidas lihtsat kümnendmurdu, perioodilist murdu, lihtmurruskirjutada. Väib paaril korral vastuseks saada isegi, et: „Wõtame koma murru lugejaks...“ Üks õpilane väljendab reegli: „... murru nimetajaks kirjutame 10 nümitu korda, mitu kümnendkohta on murrus.“ Feistel on see üsnpukas, keegi ei liiguta ei sõrme ega koma - reegel võib ka nii olla!

Sama reeglit kordab ka õpetaja paaril korral, kuid moduleerib siis: „... ehk number 1 nümitame nulliga, mitu kümnendmärke on murrus.“

Süt peale kordabki õpetaja ainult sel kujul - nähtavasti märkas ta, et kirjutamine ikka sihile ei vii! - Kui nüüd näjaks ühendada laste poolt antud reegli I ja II pool, saame järgmise rollanäija: „Et kümnendmurdu teha harilikuks murrus, tuleb koma võtta murru lugejaks ja nimetajaks kirjutada arv 10 nümitu korda, mitu kümnendkohta on murrus!“ - Saagu aru, kes tahab!

Emaneel. Täis- ja osa-alusest. See juba läheb paremini. Lapsed on kirjutanud mõned näited. Tuleb küll segamist sihitises ja osa-aluses, kuid selle vähe selgitab õpetaja.

III + IV kl. Õp. M. Wapper. Ajalugu. Kolm last jutustavad kümnest tundi, kuid vääramatult raamata sõnadega ja lausetega. Kää see!

Usuõpetuses - sama nähtus. Õp. nägib neile varieeerist ja tälnerist, nature omapärase ettekandmises juurdelisades. Kuid õpilased nähtavasti õpiwad selle loo jällegi raamatust ära ja jutustavad seda nagu raamat! Vähe aktiivsust, elu ja elulikkust!

Kõik need ebaculised ja väärnähted tegin õpetajatele teatavaks, ~~miti~~ koolijuhatajale panin südamele oma õppeviisi muuta ja lapsi kasvatada aktiivseteks, rõõmsateks, barasilmalisteks, täohimulisteks õpilasteks.

Üldse tundub Mustjõe koolis ka välise korralduse
alal korraldava käe puudumist. Nii on varuadel
magid puudu igas klassi komplektis - ei jätka
mum igale lapsele, mis tõttu laste riided kor-
ratus hunnikus ja ka maas vedelevad. Laste
väljakäigu kohad õues on katkised ja korra-
tumas olerus - istmelauad mustust täis.

V+VI kl. köötrikojas on üldse halbades oludes
ja ebasüdasates välitingimustes. Õpilaste
klassi käik on läbi ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~
~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ köögi. ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~
~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~. Sama ruum on
ka õpilaste sahvris ja keldris - kartulid sei-
na ääres maes. Arusaadavalt kannatab sel-
le tõttu puhtus. Siin on ka karja söögipon-
gid ja toidu toober. Sama sissekäin on ka
ainukeseks käidavaks, kuna esiüks igavesti
kiinni seisab; lumehangega maetud. Esiköök
on mingi panipigaks muutunud. Puhtus rõi-
gis klassiruumides on puudulik - pestarad
paari kuu taga! Lapsed kannavad na-
turaalkokkustust: toorad luumad, pühivad pärad-
dad, kütarad sõjajärg ja pesuvad Wapperi juures ühis-
elu ruume - kööki! Wanaubja klass on ka lii-
aet külm; riiete ruum absoluutselt külmade ja
külm - kogu talve. Klassides puuduvad igal pool
tunnikarvad. Õpetust töö alal üldse ei ole
puistel mingisugust. Koolijuhataja ütelusel kagu-
tarat ka need tunnid talvel teoreetiliselt gä-
töö õpetusena, kuna kevadel - sügisel see prak-
tiliselt sündivad! Töörüistu ega ka töid min-
gisuguseid ei ole. Väimlemisest, loomulikest,
ei ole ka mingisugust juttu - ruumide
puudusel. Päevaraamatut pole üldse peetud.
Kroonika ei ole üldse keel hokkuseatud ega
kirjutatud. Aastatöökaartu olla koostatud, aga

juhataja ei leia neid kohe mitte — ja ma va-
lastan ta otsimisest. Õpperaamatud on ar-
hailised, Habaringi algpääsudest, niikasti mate-
maatikas (Veski ja Grünthal, kuskil VI klass rekordid
veel markadega ja puudadega), kui ka Saksa-
keeles (Pezold 1920.), ja pealegi veel Pezold II,
mis omal ajal teise keele-õppe aasta jaoks koos-
tatud, s.o. IV nädalõppeaasta õpilaste jaoks, kuna
praegune VI klass onetigi 4-järgnamat aastat sak-
sakeelt õpib! Raamatud käigil koolipoolt. — Õppe-
raamatute mittesagedane vahetamine on ju kiiduväärne,
kuid mis on ajast ja arust, seda ka ei tahi sallida.

Wihud kannavad kõik nii äelda kadustööde
rikkuse laadi kirjutatud palju, kuskal muisugi
siga esineb, kuid on absoluutselt läbi vaatamata.
Nii on teid, nagu:

$$6, \frac{4}{25} = 40 \frac{25}{150} \quad (\text{Eelmine lühen})$$

$$\begin{array}{r} 40 \frac{25}{150} \\ - 25 \frac{0}{16} \\ \hline 150 \\ - 150 \end{array}$$

Sarnaseid on terve rida. Samane lugu on Saksa-
keele rikkudega: Wissen. Praegus: Ich wisse, du
wissest, er wisset. — Läbi vaatamata. Sama laadi
on ka emakeele rihud.

Tundub, et koolijuhataja Lemker on muude
töödega üle koormatud, mis ei luba teda süveneda
kooli töödesse, ega süveneda ka õpilaste teadmis-
Ta on kõster, väga eeskujulik põllumees, kõstri, kooli,
asundustala ja sootala eeskujulik harija, piimaühi-
suse juhataja, seennakasvataja, puukooli pidaja
ja teab mis kõik. — Kui palju päitsin ja Pull jõutöid,
riiskut, juurvilje jne. peavad saama — see tabel on koo-
likalt seinal! Kuna tundub, nagu äeldud, õppetöö tunnisarv.
Ka vahetuntidel on tal enamasti ikka rahwaga
asjaajamist — mitmel alal. Teadmiste puudust õp. Lemkeril
ei ole. Tundi oskab hästi anda. Usun, et õpilased kirja-
likult oma teadmisrikkem suudavad avaldada, kui suuliselt.

II kord
ajaloos testis 12. mail 1931. jõi Mustjõe kool
keskmiste hulka, kuna punktide arv keskm-
aristmeeliselt veidi kõrgem madal-kondilisest kesk-
aristmeelisest. J.K.

10. ja 11. märtsil 1931.

Q. Poppel.

N° 40. Kudemä.

Kuolis I-III kl. 1. komplekt. Õp. Jaak Tumpuu.
Töö on äärmiselt schablooniline. Kõik töö teh-
takse ühesuguse tsüklusega. Nii loeb III kl. J. Kallik
Wärs murraus kirjutatus "Teejuht" täielise asavõt-
matusega selle naljakaid sõnakujusid ja mõtteid,
ilma et õpetajagi selle kohta mingisuguseidki
märkmeid teeks või et üks lihas näos muigele
tõmbuks. Tõhtakse tööd türitööliseks: on see tükk
loetud, alatakse uut jne. Peale "Teejuhi" on veel
lugeda "Ilus oled isamaa!" "Tulevaks korras see
laul pähe õppida ja "Suur Tõel" lugeda!" See on
kõik see õpetamine. Igas jaoskonnast laevad
mõned lapsed, siis kirjutavad jaoskonnad kor-
da mõnda ja - tund on aegsasti läbi, enne mää-
ratud aega. Schabloonilisusele vaatamata on lap-
sed harilikult arenenud. Kiri on kõigil klassitel
aruga korralik. Lugemine kõigil rahuldav, kuid
ilmetu. Lauludest ütlemine rahuldav.

Matemaatika. Ühtlasi kolmnurga ehitamine
ühe külje ja selle juures olevate nurkade kaudu (!)
Räägivad päris arukaet ja näitavad näppudega,
kuidas siin sirgliku talitaja tuleb - ja öieti!
Küsin õpetajalt, miks sirklit ettekujatama peab, kas
asi ei oleks sirgli enesega parem ja selgem. Õp-
araldab, et neil ei ole sirklit! II kl. arutab
kirjalikult kõigi küsimustega ühesannet: "kirja pa-
ber ja ümbrik maksavad 2 marka, saatmine 5
marka. Mita kirja saab 900 margga eest saata?" Üle
selle ülesande ei jõuta teha. See on äärmiselt vähe
ja segav. Raske on lastel taibata, milline tehe
peaks toimuma 4 ja 5 vahel. Tahetakse korrutada. Vi-
maks saadakse hekkama. See: püüdnud on -
kuid nendega võib ka leppida.

12. veebruaril 1931.

O. Koppel.

N° 41. Wähma.

Kaalis I-II kl. 4 komplekti: Puh. Aleksander Penn.
Looduslugu II kl. + kodulugu III kl. Õp. August Saabas.
 II kl. misinera ja selle saadused. Klass tõesti osavõttlik,
 õpetaja asjalik. III kl. Õestimaa piirid. Klass väga
 osavõttlik. - Tund täiesti asjalik.

Laulmine II+III kl. Õp. Madežda Vapper. Väga il-
 sad laulad. Head märkused õpilastele laulmise
 kohta. Hea tund.

Usuõpetus IV kl. Õp. Aleksander Penn. Tingedast
 sulasest. Kena tund.

Matemaatika I kl. Õp. A. Penn. Peast rehkendus.
 Aleksanderesed. Klass on väga elav ja osavõttlik.
 rõõmus, julge - kas või murravad õpetaja!

"2 korda rohkem" asemel saoviten: "2 kord niipalju."
 ... 9 senti, ... 2 korda rohkem! Huke lapsi saab siin 27.
 ja mitte ilma põhjusega, sest: "1 kord rohkem" ja "2 kord
 rohkem" ehk ütlesid lapsel seesmiselt midagi, kas või
 seda et: "2 korda 9 rohkem". Nii saabki 27. "2 kord
 niipalju" oleks igatahes selgem, vähemalt esialgu.

Õp. seletab aga ka mõiste: "2 korda rohkem" vajalikult.

Emameel III kl. + maadeteadus II kl. Õp. A. Saabas. III kl.
 on liiaet riku. Saovitan lapsi harjutada välvete
 kuulmises ja vastavast kirjalise kujuga side luua.

Emameel II kl. + ajalugu I kl. Õp. N. Vapper. Wihud ra-
 huldasid, Tund rahuldav.

Käsitöö III+IV+V+VI kl. tütarlastele. Õp. Juuli Penn.

Väga ilusad riide tööd: suured väibad, pürandale, seinale;
 flusad väljaõmbelused ja igasugused muud suuremad
 ja tarvilikud asjad. - Samade klasside poistele annab
 õp. A. Saabas. Tööriista ei ole. Tehtakse praegu
 peaaesjalikult pudru miasid, lapju. Töö võiks
 üsna asjalik olla, kui vastavad riistad oleksid.

Emameel I kl. Õp. A. Saabas. Igal lapsel oma
 tehtud liinuse aabits, tikukaardidest papile kleebitud

panipaikadega. On tarbetu, praegu, kevade
poolt talvet veel sellega täatada, kuna mitmes-
ki koolis I kl. juba toredasti loeb. Lapsed panevad
sõnad: karm, kum t. „Missug^{une} t?“ küsib õpetaja.
Suurem hulk ütleb et kōsa t. Vähemtes arvab
et pekme (d). Õpetaja konstateerib enamuse
õigust. — Olenks araja käälada lasta, et sel-
gesti kuulduks wakte t ja d puhul — see olenks klas-
sile suureks toeks edaspidises õigekirja arenemises.
Ja käine seda pole enam araja liikuma aratise
abil teha, kui klassil on juba tähestik omane,
nagu süngi. Selle rüistapuu tarvitamine on
ja aegavõitu ja kohmakas. Selle ajaga olen
jäänud palju kalleid õigekirjalisi mäisteid
anda, meid kirjutades, hääldades. Lugenisel
gruppereb klass nelja rühma ja siis loeb
rühmate kampa, kus juures õpetaja märgib
rühmate wigade arvu. Tarbetu, kohmakas,
rutütune. Õige sündmatu määruse teeb
õpetaja ühele lapsele: „Hirmus halb luge-
mine, oi, oi, oi, oi!“

Saksa keel II kl. Õp. Juuli Penn. Luge-
mine ja hääldamine täiesti rahuldav, Diktat-
-iõna rahuldav. Keeleõsk - täiesti rahuldav.
Üldmulje koolist - nii õpetuslikult kui kasvatasli-
kult - täiesti rahuldav.

12. veebruaril 1931

II kord.

Moppel.

Ajaloo testis 12. mail tuli Vähma kool paremate hulka,
järjelt kolmas. Ik.

N° 42. Lühüla.

Koolis I-III kl. 1. komplement. Õp. Lember.
 Erakorraliselt tubli koolikene. Ligi 30 last, aga kõik
 on nii tragidad, julged, vabad enesemääramises.
 Rõõmsad, armad. Ei ükski jää vastust välgu.
 Lugemine kõigil - ka neil, kes kooli tulles lugeda
 ei osanud, - nii et last kuulata, rõõmsalt, rõ-
 vasti; nii et seinad helavad. Laulukeste
 ütlemine ladus, täpne, ilus. Viikud III kl. kenad;
 At korralik kiri ja vastused harjutused. Ka I+II
 kl. on rahuldavad viikud.

Matemaatika III kl. Kümnenemurru korrutamine
 Kümnenemurruga. Läheb ladusalt, ilma takistus-
 teta; reegel selgepohane on täpne ja selge. Küsin
 reegli põhjendust - ka see on selge ja saan kõhk-
 lemata äige vastuse. Küsin veel, mis sünnib
 korrutisega, kui ühte korrutajat suurendada 7 korda.
 Saan äige vastuse. Matem. viikud väga korralikud
 ja ülesanded täielikult ja õieti lahendatud.

Usuõpetus. Välissisuliselt lastele kästi teada, kuid
 hingeline omamamine, moraalne külg sellest
 jääb analüüsima.

Laul. Viimane kui üks laps laulab tugevasti.
 Ka kahe häälega laule on. Laul tugev, jõuline,
 Fuleks aimet hääli natuke mahendada, siis oleks
 prima. Kalurkõla ja heliredeli laulavad lapsed.
 Noori tunnevad.

Kroonikat kahe aasta kestel edasi kirjutatud
 ei ole.

Üldmulje koolist, nii kasvatuslikust kui ka õpe-
 tuslikust küljest täiesti hea.

13. veebruar. 1931.

Okoppel.

N° 43. Pammanna.

Koolis I-IV kl. 1. komplekt. Õp. Nikolai Lõugas. Õpetaja on üsna väljakujunenud. Teeb oma korraldused kuuldamalt ja selgelt igale klassile. Muudu oleks üsna hea, kuid harjutusi tuleks suuliselt ennem hästi läbi töötada, muudu jäävad nad segasaks ja nad teevad valesti - nagu ka eelmisest harjutusest näha võib, jee ka minu poolt jätkatud tänase harjutuse suulisest läbitöötamisest nähtus. IV kl. käekirjad on üsna korralikud. Nigu on nature palju, mis seletatult kirjeldatud ülesandmise viisist - nähesest suulisest läbitöötamisest. III kl. käekiri vaheldab, erigu palju. I kl. on käekiri pinduline; pindub süstemaatiline kirja-harjutus. On kirjutatud rida paar rihte tähte, siis jälle teist jne., ilma et oleks piiratud tähtedele ärgest kogu rida. Lugesime käel rah. Matemaatika. IV kl. vihikutes on lohanat tööd saditud. Nii on läbi madetud töös, mis õpetaja parandanud, need "pik" (pro pikk) 2 korda; "pinola" (pro pindala) 4 korda; "esimise" 2 korda - mida õpetaja parandanud pole. "a" on harilikult "o" kujuline; vahemärgid pinduvad harilikult; sagedasti pinduvad täpid. Ka muudu ei näita IV kl. vihikud suuremat teadlikkust oma aines suuremal osal. Väitaks: kes tahab, kirjutab korrutajale ka nime juure, kes ei taha - ei kirjuta; õpetaja ei reageeri oma parandusega ei ühel ega teisel puhul. Laul. Häired laupunktad, pindub jõud. Formistused III kl. ei vaimusta ka. Õpetaja annab lootust etta väljakujunud; on parem kui eelmisel aastal. Täihoogu lastes tundub, halba vaimu ei ole. Seda silmaspidades pean võimalikuks õp. N. Lõugast kutsutunnistuse saamisest eelpanna. - lapsed nagu kartlikud.

14. veebruaril 1931.

J. Koppel.

N° 44. Metsküla.

Koolis I-IV kl. 2. komplekti. Juh. Vladimir Paets.
Kooli mikud on väga korralikud. Ka õppetöö
on korras. Töö lähel aga - eriti koolijuhatajal -
lüga suure hälluga. Väga pikaldasemat tempot,
tasasemat takti, mahedamat suhtumist epi-
lastesse. Sama hälluga hakkavad ka epi-
lased oma vastuseid, kuid sagedasti puudub
neis mõte.

14. veebruaril 1931.

Koppel.

N° 43. Püha.

Koolis I-V kl. 3. komplekti. Juh. Aleksander Sepp.
Matemaatika III + IV kl. Õp. Helmi Perem-Sepp.
III klassis - ristjoonte tõmbamine tahvil omatehtud
sõnari mudelite abil. Tähetakse sellega ristjoonte
ajamist väljal selgitada. Sõnari mudelid võib sel-
kombel seda mõistat ainult segada! Nii abi-
tu ja tarbetu on see.

Matemaatika I + II kl. Õp. Aleksander Sepp. II kl. Veneli
arvestamine. I kl. lühendatud korrutamine 9-99, 19-99.
Sünd üldiselt rahmedas.

Emakeel III + IV kl. Õp. Anna Grönberg. III kl.
kääramine. IV kl. lugemise tüüli ettevalmistamine.
Võib ka nii, kui energiat jätkub.

Laulmine I + II kl. Õp. A. Sepp. Kõne häälega.
I häälet laulavad ainult tüdrukud, II poisid.

Häiled segased, laul ei ole pühas.

Saksameel I+II kl. Õp. Anna Grönberg.
Kõnelus pildijärgi. Õpilastel on tavaliselt
keeleoskus, sõna tagavara. Õp. räägib liiga
ruttu; mõningad närvilised pursked, mis tõttu
õpetaja kõne mahaks, õpilaste oma tasaseks osutub.
Õpetaja dikteerib siis pildijärgi koostatud lau-
seid, mis kirjutab tahvile, teised sealt vikkudesse.
Õpetamine jäuline ja keeleliselt hea. Lapsed
kirjutavad lauseid ilma suuremate vigadeta.

Laulmine I+II kl. Õp. A. Sepp. Kõik karjusid
mis hirmus! Mingisugust häälerozi ei ole.

Üldiselt on kool töö heas. Laste nägudel
peegeldub töökas olemine. Ei näi ka et kasvatust
halb oleks. Ühel lapsel kukub tunnis taskurätt
maha; kaks tütar last kuttavad seda älesse
dõisma. Jäts mulje laste nägusid vaadeldes,
et sarnane abipakkumine harilik on.
Üldiselt kool rahuldav.

16. veebruaril 1931.

J. Koppel.

N° 46. Tagarere.

Kaulis I - V kl. 2. kompl. Juh. k.t. Alexsei Raak.
 Eestikeel I + II + III kl. Õp. Melania Rei-kirsch.
 I kl. laeb segaselt, tasakesi, kusjuures õpetaja
 pinnivaid märkusi teeb. Fühndus ebaladus,
 raske, sünge raim klassis. III klassiga luge-
 ma asudes teeb õpetaja hünäärata^{sissejätmine} täna hom-
 mikusest nähtest tema karlitulles: tulnud vastu
 mees koeraga, punn älal. Lapsed ütlevad, et see
 olund püss ja mees olund jahiimees. Järgnes
 lugemise tükk jahist. III kl. laeb rahuldavalt.
 Eomakeel II + V kl. Õp. M. Kirsch. V kl. vihud ei re-
 huldq: käekirjad rapakad, riku palju. 10-nest vi-
 hust on 2, rahuldavat, 8 puudulikku. — I kl.
 laeb M. Heibergi „Ära läks“, lugemine ilmetu,
 selle analüüs-keskmine. Õpetaja ei paranda
 taurilikult lugemisel õpilase riku. Õpilane laeb
 teha — õpetaja ei paranda. Üldse sallib õpetaja
 segast häälendamist. Lugemine domineerib,
 ei midagi õigekirjalist.
 Matemaatika V kl. Õp. A. Raak. Vihud: õpetaja
 on terred leheküljed läbitõmbanud, ise uned
 vastused kirjutanud — ja veel lapse numbritest
 läbi. Wassili Saare vihkus: õpilasel: $33\frac{1}{10}$; õpetaja
 parandus: „ $33\frac{80}{180} = \frac{4}{9}$ “. „Arnuud / vaevast on see nimi
 nii, kuid õp. pole parandanud. Pitk'a vihu: hür-
 mus rapakas kiri. — Pea igas vihkus on õpetaja
 laste numbrid ümber teinud. See tähendab,
 et asi pole lastel selge. Sergei Yalt on kor-
 putanud nulliga terve rea. — Nature lohakust
 on igas töös, kas täpid tähtedel punduvad ehk
 muudu eba puhas töö. — Sama iseloomu kan-
 navad kõik matemaatika töö vihkus. Geomeetria
 vihud süski nature paremad.
 Eomakeel II tund I + II + III kl. Õp. M. Kirsch.

I kl. jälle loeb - mund õpetarnismoodust nagu ei
olegi. Laps loeb kartlikult - õpetaja kärmastab
- laps kohmetub veel rohkem. Täiesti il-
metu ja segane lugemine.

Joonistused kõigil klassidel rahuldavad d.
Õpetajab A. Rauk.

Üldse jääb mulje, et on sügav raim kou-
lis; puudub kerge, rõõmus, lõbus meel. Sa-
muti õp. Rauk'i kui ka Kirsch'i - eriti
rütmase poolt; Alaline tõreles toon. Sellase
kasvatustüübi loomulik mõju juba avaldubki;
Õp. Kirsch koputab lauale raikimise märgiks;
keegi lauas koputab taskese vastu! Õp. Rauk
näiteks kurjustab Annii lõpul II klassis: „Noh,
kas barnast müra teete! Täna peisti ja pärast
pange oma raamatud ära!“ Selletaolised
märkused on sisuliselt vajalikud, aga sellas
raja teine toon ja teine taot.

Nii, ei ole kool ei õpetuslikult ega kasvatus-
likult tarvilikul kõrgusel.

17. veebruaril 1931.

Üld: Väärast rahuldus.

OK.

J. Koppel.

N° 47. Kaarandi.

Koolis I-III kl. 1. kompl. õp. Olga Kalm.
Emakeel. Tähtamine õpetaja poolt on üsna
 ladus. I klassi lapsed on julged, tragivad, lae-
 vad kõvasti, rahuldavalt. Ettetulevat laulust
 õpitakse ka laulma. Tundub üldiselt töönas-
 nim, ladus olek. — Viim. II kl. etteütlistes on
 palju rütm - väärtuste tundmine on märk. Näi-
 tavasti on kirja-osa üldse taha jäänud - parem
 on suuline tähtamine. I kl. kirjad enamalt
 jaolt halvad ja palju rütm.

laulmine. Hümn. Jõuetu, ebakindel taktis.
 Samuti ka teised laulad. Tundub ehk, hoopis.
 Lauldakse istuval. Laulab ka I klass eraldi
 ühe häälega. Muu laulmine - kahe häälega. —

Tundub teoreetilisest õppimisest. Nii korraldus:
 III kl. kirjeldab - "vallaanema päevamured". II kl.
 jutustab üht loetud lugu tüürikuuse haigusest
 Nii põhjendab ka süü teadmiste omandamine
lugemise põhjal.

Üldiselt: kool mitte täiesti rahuldav.

18. veebruaril 1931.

Alaaret rahmedant. JK

Heppel.

N° 48. Taaliku.

Koolis I - IV kl. 3. komplekt. Juh. Joh. Luts.
Laulmine IV kl. Õp. J. Luts. Laul on jõuetu.
Saksakeel I kl. Õp. Aleksander Aas. Keel
 rahuldav. Võiks küll kindlam olla.
Kodulugu I + II + III kl. Õp. Olümpiada Aas.
 Punnikäsitus rahuldav.

Puududel riibisid külalistena Haridusliku
 instruktor J. Puum ja ühistegelane K. Kider,
 kuna viimase tunni lubasin Kiderile ühis-
 tegeuse kassa ja tähtsuse selgitamiseks õpi-
 lastele.

II. kord. Ajaloo testis tuli kool eelviima-
 sele kohale, seega täiesti nõrka de-
 muksa, saavutades 32,8 punkti maa-
 kondlike keskaritmeelise 45,1 vastu
 ja parima kooli 64,5 vastu.
 19. mail 1931. J.K.

18. Veebruaril 1931.

Koppel.

Värske rahuldav. J.K.

N° 49. Maasi.

Koolis I - IV kl. 2. komplekti. Juh. Jakob
 Endrenson.

Matemaatika I + II + IV kl. Õp. Th. Ewert. IV kl.
 4% võtta 2500-st. Laps teeb omas pääs sel-
 le taoliselt, nagu teeks ta seda kirjalikult:

100 pealt 4; 1 pealt on $\frac{4}{100}$; 2500 pealt on 2500
 korda rohkem, s. o. $\frac{4 \cdot 2500}{100}$; seda saab koondada
 100-ga jne. Olen ju siin loomulikult lühemat
 teed näinud, kuna terve sadadega tegemist on.

Emakeel I + II + IV kl. Õp. Ewert. I kl. loeb ju, kuid
 ilmetult, segaselt, tasa. Mue flüki loeb esmalt
 õpetaja, siis ühes õpilastega. Kooris, mis on segane,
 ebapunkas, ebatahtis, nagu kooris lugemise mõte oleks.

Kirjutamine - ainult ilukirjutuslik - ühe lause kordamine. - II kl. loet küreet, segaselt, arusaamatult, samuti ka IV kl. Kõik õpilased peavad nähtavasti tunnis kord lugema. Vähe lugeda lasta, aga hästi. Paremini õigekirjalist külge läbitähtsada.

Sõnakeel I+II kl. Õp. J. Endresson.

Grammatilistes alamoistetes on õpilased järele mõrgad; räägitakse negatiiv-käändest, positiiv-käändest, praesens-käändest jne. Sõnara on väheldane, hääldamine rahuldav.

Joonistamine I+II kl. Õp. Th. Evert. Kõigil õpilastel ei ole rett. Nähtavasti oskavad nad selles üldse toime tulla, sest pinslid tehakse suus tarvilikult märjaks. Samuti imetatakse vähe pislist ära. Leidlikud lapsed!!

Laulmine vanemate klassidega - Õp. Endresson. Laul rahuldav.

Nooremate klassidega laulab Th. Evert. Laul jõueta, lohakas algus - õp. hakkab ise peale, lapsed korda müüda hakkavad kaasa laulma. Üldse nagu mingisugune nutt on õpetajal: laula nime nimetades hakkab kogu klassi kehuma, ilma et lapsed suudaksid end koguda laulmiseks, ehk et kõik algamise märguandmist ootaksid.

19. veebruaril 1931.

Koppel.

Wassalt rahuldav. JK.

N° 50. Saikla.

Koolis III + IV kl. Õp. Andrei Mägi.
Emakeel. Diktatides on palju vigu vāldetes. Vāldete määramine on hästi segane. Puudub õigekirjaline väljatöötamine. Teoreetilised küsimused, nagu: „Kuidas saame oma-
 Aava käände”.

Matemaatika rühkudes rekendused ilma jules-
 anneteta – ei saa kontrollida. IV klass peab
 juba plaanilikumalet teha oskama. Õpetaja
 poolt on palju maha tõmmatud. Õpeta-
 misel on õpetaja pinnivalet süngel.

Laulmine – kahe ja kolme häällega / Vain-
 ne öö / – ei ole ilus. Ka taat liiga pi-
 kaldane.

20. veebruaril 1931.

Naisalt rahuldus. JK

J. Koppel.

N° 51. Kahutsi.

Koolis I–II kl. I. kompl. Õp. Ed. Ratassepp.
Emakeel. Õpetajal suurepäraselt rahulik-
 toon ja kena lugemise türi läbitöötamine
 I klassil. Lugemise oskus üldiselt rahuldav,
 on said ka küllalet noid, kellel puudulik.
 Puudub et vāldetes pole läpsi tarvilikult
 harjutatud. Selgub, et rühkudes ongi pal-
 ju vāgn. Annan ise näitetunni vāldet-
 te harjutamises. Lapsed saavad väga hästi
 vāldetest aru – minu seletuste põhjel mui-
 dugi.

Laulmine. Ühe häällega – rahuldav.
 Üldiselt tundub töökas vaim.

20. veebruaril 1931.

J. Koppel.

Koolis I - V kl. 2. komplekti. Juhat. Helmi Davidson - Laus.

Matemaatika II + IV + V kl. Õp. Helmi Laus.

Õp. töötab II klassiga. Teistel klassidel ei ole küllaldaselt tööd. Tunnis lõpu poole korraldab õp. IV klassile liiga üksikasjalisi töökatsendeid terrintööst. Nii ütles ta: "Tõmmake nüüd 5 sm. pikune joon". See peale töötab jälle II klassiga. Vähe aja pärast: "Tehke sellest ruut". Tehakse. Jälle väru järgi: "Jootage see ruutsentimeetritesse, vähepeal on muidugi ootamine ja ajaviitmine uue korralduse järgi. - V kl. arvutab täiesti oma ette ülesanne N° 320 Miknelseare V - kahe rongi ühel ajal väljumisest teineteisele vastu; mitme tunni pärast nad kohtuvad ja kui kaugel ühest väljumise - punktist. Kogu tund allakse seal kallal; õige lõpul küsib õpetaja - ei ole veel valmis. Õp. hakkab appi ja võtab järgmise käigu teatud ajaviitumise ja laste poolt kobamiste järel: Arvame, mitme tunniga sõidab I rong selle maa. Samuti II rongi kohta. - Kuivas asi edasi oleks läinud, ei tea, sest tund lõppes ja õp. lõpetas sõnadega: "Homme seletame teiega". Ega tahes ei ole neid arvutamisi mitte tarvis.

- Teisel päeval algab õpetaja sellega, et mõlemate rongide poolt tunnis sõidetud maa jagatakse 60-le (minutis sõidetud maa). Siis arvatakse mitme minutiga sõidatuse kogu see maa ja siis arvatakse tundidele ümber / saadakse 50 min. = 5/6 tundi, mis on küll õige, aga lihtsamalt kättesaadav. - Tehakse veel teine sarnane ülesanne, aga juba kogu rakema jagades rongide ühe tunni sõidemaaga. - Kogu tööst jääb mulje, et lapsed iseseisvalt seda välja ei arvuta, ainult

õpetaja alalisele eestvedamisele. Kahtlemine, kus-
tamine ja valesti märkimine igal sammul.
— Puhtaid vikke teooriasel ei ole! — IV kl.
tegi, nagu eilegi, mitu küsitähtsust & reutudes,
erilist pealeehitust sellele veel ei järgnenud.
Matemaatika I+III kl. Õp. H. Laus. III kl. küm-
nendmurd. Klass õiges saamata kümnendmur-
ru kirjutamises, nagu 10,1; 0,1 — mis õpetaja
annab lahutamises.

Emareel I+III kl. Õp. Maria Remmeli aset-
täitja Osvald Saar. I kl. loeb kaunis
pundulikuult. 17-st õpilasest pundub koolist 8 last.
Koolis olevast 9 lapsest loevad 3 rahuldavalt.
Viikud: vähe kirjutatud, 9 viikku rahuldava kirjaga,
teised pundulikumad.

Looduslugu IV+V kl. + kodulugu II kl. Õp. H. Laus.
Loodusloo osa on läbi, kui ma tunni tuler.
Koduloo aineks on üks jutt laste rõõmust:
„kara lõbusaist“. Mis seal õieti koduloolist
— ei paista välja. On mulje et vanemad klas-
sid jälle ootavad tööt.

Emareel II+IV+V kl. Õp. Remmeli aset. õp. Saar.
Käekirjad vanemais klases rahuldavad. Higu väga
palju ei ole, kuid selle eest õige raskeid olukordi:
„sünbool, handeshandvalt, puhesdati, köllkaist,
ing, elgib, ärsetes, Eestisgi, lugupidamine“, siis
meel: volga, mural — väikeste tähtedega.

II kl. loeb rahuldavalt, võiks aga parem olla. Sa-
muti on ka viikudega lugu. II kl. loeb lauseid
omadussõnadega ja määrab lauseist omadussõna õie-
ti.

Usuõpetus I+III kl. + Saksameel V kl. Õp. Remmeli
aset. Saar. Moosese süünd ja pägenemine. On
kui fiktide loetus, ilme hingeta. lõpetab sõ-
nadega: „Sellega on siis sellel tüvil lõpp. Võtne lakti
N° ... No, loeb“. Loetakse „Pühjale Jüri“.

Sellejuures nature analüüsitakse ümbrust ja inimesi, kuid rohkem hingelist soojust tahaks näha. Järgmiseks korras õpib I ja III kl. veel esimese käsu! - kõlab õpetaja käsklus! Nii ometi ei õpita ei „usuõpetust“ ega äratata usulisi tundeid! Nii võib saada vaid vastiku tuupimise, nagu seda „vanale koolile“ süüks pandakse. - Sarsakeeleks ei jätka õpetajal üldse tundi.

Sarsakeele vihkne raatan. Ed. Leht, / parim õpilane/, vihus on mitu korda: „Der Tintenfass.“ Süs laused: „Hebe rechten Hand oben! Ich hebe rechten Hand oben. Hebe linken Hand oben! Ich hebe linken Hand oben.“ Nähtavasti on need laused sel kujul lastele kätte õpetatud! Muud parandamata vigu ei ole. „Sitz! du!“ - ütleb õp. Saar lapsele. Luge-misel on hääl domine rahuldav. „Fülles korras sama tünn lugeda ja ümber panna!“ - ütleb õp. tunni lõpul.

Enakeele vihv III kl. üldiselt täiesti rahuldavad - nii piktüre kui õigekirja poolest.

3. ja 4. märtsil 1931.

Vaersalt rahuldav.

(K.)

Koppel.

N° 53. Kurttummade.

Koolis II õppeaasta. 2. komplekti. Juhataja
 Jida Rahnel. Töötas õpilastega II õpetaja
 - Lydia Rahnel. Arasaatamine suu-
 pealt õpilastele läheb korda; Näälola-
 mine läheb korda; Sõnavara läheb kor-
 da; lugemine läheb korda. Rehenda-
 mine - käin neli tehet kuni 6 kohalist
 arvudega - läheb ladusalt. Usuõpetu-
 ses - läbimõeldu piirides teadrad - tee-
 suse lood. - Seega peaks see kool
 olema rahuldavas seisukorras õpetusli-
 selt; kasvatatusliselt on ta seda annuigi.

4. märtsil 1931.

J. Koppel.

N° 54. Tõlluste.

Koolis I-IV kl. 2. komplekti. Juh. Aleksander
 Lepik. Juhataja on juhtumisi linna kut-
 satud kohtu nuri ja poelt. Seega on teine
 komplekt vaba. kasutan seda asjaolu ja annan
 tunnid: matemaatikas III+IV+V; luurakeles I+II kl.
 Saksaakeles IV, ühes looduslooga IV kl. I kl. laeb
 rahuldavalt. II kl. kirjutas diktaati; paar tunni
 isegi ilma veata, teistel enam ehk vähem vi-
 gu. Matemaatikas tundub rahuldav areneni-
 me. Saksaakeleski sama. Erilisi punktsi ei
 paista silma.

5. märtsil 1931.

J. Koppel.

N° 55. Paadla.

kuolis I-III kl. 1. komplekt. Op. Marta Sepp.
 Hommikupalvaks „Sa minu käed nüüd võta“ —
 2 salmi. Lastel on teda testamendist palvel lugemise
 koha järg. Seelet lüüakse lähti ja laevad 5-6 epi-
 last lause haaval. Sellele järgneb õpetaja palve lot-
 tud koha mõttel ja teemil. — Lugenine mitme
 õpilase poolt on südamata ja kohmakas liikine-
 seks hommikupalvaks. Isegi palve meeleolu luh-
 tub õpilaste kordamöödse lugemise läbi. Õpetaja
 palves võis ja võin ilusaid mõtteid olla, kuid ta
 kandis selle nii tasa, nii tasa ette, et seda ainult
 see võis kuulata, kellele ta määratud oli, s. o. Jumal.
 Minule ja usun ka suuremale hulga õpilastele
 jäid need mõtted küll kuulmatuks. Ometigi
 kuuldus lause: „et kõik, mis me õpime ja teeme,
 oleks Jumala auks ja ligimese kasuks, et me saak-
 sinna unistuste maale, mis sa meile alad val-
 mistanud...“

Usuõpetuse tund. Algab Jeesuse imetegudega: Jairuse
 tütre ülesõratamisega. Israeli rahva kõrberannak.
 Amaleki rahva meeleheitlik võitlus pealetungiva Is-
 raeli vastu. Moosese äi Petro. Israeli rahva kohus
 Jumala vastu: „Teda kiida, tänada teenida...“ „Ta lasseb
 oma päikese paista õigete ja vilekohtlaste peale.“ —
 „Ta on käinud inimesi armastanud, on oma poja
 saatnud. Aga seda unustatakse sagedasti ära... Ta
 on püüanud — ta pikendab armuaga. Salmi:
 „Mu hing kiida Jehoovat ja ära unusta tema imeasju.“
 Laulu sõnad: „Kiida nüüd Jeesust kes kõik on targasti
 loonud.“ — — Siin on õigeid mõtteid: siduda
 piiblitähtsate vastavate kahtlasega kriteeriumisest, tema
 vastavaid piiblisalme, vastav laul lauluraamatust.
 kuid, nagu materjalist näha, püüdnud süsteem ja loo-
 giline kokkukujutus käsitledes aine asides — ja sel-

leparast ei päänenud mõjale tõrivilik hordumises ja meeleolu ja tund jättis katkeline mulje — nagu lahkumuslike palvetunnidki oma piiblisalmide kuhjumisega ilma loagilise sidemeta. — Õpetaja on baptisti usuline.

Emakeel. Õpetaja kaob klassis kui sulas jää kevade päikeses. Tund venib, venib lõpmata igasalt. Õpetaja väljendab ennast lihtselt kuulda. Laste lugemise oskusega võib rahul olla, ka kirjasõnad võib rahuldavaks lugeda. Mõnel tuleb käekirja parandada. Hign on parandusel sisse jäänud III kl.: majja pro majja, walesti parandatud: lapsel on kirjutatud hakkaski; parandatud on hakkasgi. Õpetaja seletab, et olla keegi teine parandanud tema loel! — Tegin selle eest õpetajale valjud märkused. I kl. oihud üldiselt rahuldavaid, tiiski 3 aga pundulikum kirjutatud.

Matemaatika tund on juba märksa elavam — tehtud märkused tõltsid rist. III kl. kümneendmurrud üsna selged. Ka väikeste lihtsammude kirjutamine on selge, nagu $1\frac{1}{3}$ jne. III kl. oihud ja tööd üldiselt rahuldavad. Samuti ka II kl. omad. I kl. oihudest on umbes $\frac{1}{3}$ räpa — kaid, teised rahuldavad.

Laulmine noodi järgi; viisi õppimise eel käib salmiseerimine. Laulu tund on aga juba jälle närveerisest lõts ja jõuetu. Õpitav laulude laulmises jällegi täielik jõuetuse avaldus: laulu algul rahib ürs ja teine alles ringi ja hakkavad aegamööda kaasa laulma. Laul ainult juhe häälega.

Üldiselt tundub, et õpetaja õpetada võib, kui ta ainult rohkem elumärke avaldaks — etse surevalt väikse ja jõuetu.

Kooli tunnustan rahuldavaks.

17. märtsil 1931.

U. Koppel.

N° 56. Käesla.

Koolis I - II kl. / Tänaseks puudub II klass. / In komp-
lenti. Juhataja Johannes Berman.

Emameel I + III + IV kl. Õp. Felicia Tarkas.

I kl. loeb rahuldavaalt. Kiri rahuldav. Ger-
vitusel püstkiri. III ja IV kl. loeb "Ima äe".
Murraku mõnu ei pääse laste juures muudagi
mõjule.

Laul I + III + IV kl. Õp. F. Tarkas. Laul 3 häälse
Üksa kora. Eba proportsionaalne laste jaotus
hääle järgi; tütarlapsed laulavad ainult I
häält, kuna II ja III häälel ainult poiste jaoks.

Emameele wilus IV kl. / Õp. Tarkas. / osalt pees-
gulirad käerisjad, osalt ka palju rüga- vül-
te rüga, mida ei tarvitseas IV kl. enam olla.

Matemaatika I + III + IV kl. Õp. J. Berman. Igas
tund. Ei jõua kuigi palju tunnis läbi võtta; pika-
dane, aegamüter ajarehitamine.

Matemaatika V + VI kl. Õp. J. Berman. Ruut-
ja kuupjõured. Õp. küsib, kas "praktiliselt" ~~on~~
jauri leida lasta lubatas on. Ütleb, et ainult
praktiliselt, katsetel, ongi see algkoolis mõeldav.

Ilmneb aga, et õpilased ruutjõure arvutavad
päris reegli järgi: jagades numbrid kahe kupa,
leitud number korrutada kahega me., muudugi
ilma teadmata - miks? Õp. avaldas, et ta ika
nü, "praktiliselt" olevat lasknud teha. - Nii lihts-
meie mõisted "praktilisuse" üle lahkun - ja klassile
õpetatuse asja ika keerulisemalt kui tarvis.

Usupetlus V + VI kl. Õp. J. Berman. Meie I se palse.

Läheb korda. IV kl. poisid jääb vastuse väelga
küsimusele: kas Jumala poolt võime risaldusega
pöörduda. Rohkem elavust aloks tarvis, rohkem mõju-
samat, tublimat tunniksisidlast, mille puudumine on õp.

Bermanil ühtine.

19. märtsil 1931.

Nauralt rahuldav

J. Koppel.

N° 57. Anseküla.

Kraalis I-II kl. 3. kompl. Juh. Jaak Vapper.
Emakeel IV+V kl. Õp. Borissenok. V klassil
 lause lügete määramine. Lauseid kirjutatakse tahv-
 lile. Tuleb rõhutada, nagu sa pro saa, tegijat pro
 tegijat, õpimist jne. Lugemine nii IV kui V
 kl. ilma erilise märgita, ilma hoota, ensides,
 ühetooniline.

Matemaatika II+III kl. Õp. J. Vapper. III kl. jee-
 gamine kakrakohalise arvuga lähes küll; õpilased
 põhjendavad ka oma töid. II kl. peastjagamine
 ühenohalise arvuga 100 piires. — Õp. nõuab pedant-
 selt täpselt kirjutamist tahvile, nagu millimeet-
 rite järgi. See sünnib paratamatult aine lä-
 biõppimise ajal. Kiirust on vaja rõhutada ja kõr-
 da — muidugi ka täpsust, korralikkust, kuid mitte
 pedantsust. — Meidan tundub lastes hajameel-
 susest: üks ja teine rahib õue elu kõrvalt. —
 Kas see ehk põhjendatav pedantsusega, mis loomu-
 likult igas tahiks olla.

Laulmine IV+V+II kl. Õp. J. Vapper. Laul kül-
 lalt jõuline, õpetamine energiline. Kahe
 häälisega. Kõik õpivad mõlemad häälid (mis
 väga hea). Laulmisel pole suud küllaldaselt latti.

Laulad sisuliselt tahinud olla vanemate klas-
 side jaoks liiga lapselikud ja seega jällegi mitte
 õpilaste vaimule vastavad j. Tii, tii tihane ja
 teised laulud j.

Arvutusõpetus IV+V kl. Õp. Jaak Ait. Lipnars,
 klassikäpp. Rahmeldar. Suuline.

Maadetesdas IV+II kl. Õp. J. Vapper. Täerakelid.
 Rahmeldar käsitletus.

Saksa keel IV+II kl. Õp. Borissenok. V kl. loeb ja
 talgib: Bist du ein Mädchen oder ein Knabe? Tegelikult
 küsimise- vastamise eest viidatakse. — Tõlge ebatäpne:

Was sagt das Kind? - mis wastab laps. Wer bist du?
- kuidas kutsutakse sind jne. Wäsimuse puhul: Was
macht der Lehrer - täiskas was õpilast kae - ja was-
tand: „Der Lehrer ist macht grüsst. - Nende wi-
gate lihvideerimine ei ole küllalt mõjuv.
I kl. eotab ilma tööta. II kl. lugemine jäuetu, üns-
sieg haaret. Kõõldamine ei ole ilus. Üksikute si-
nade küsimine saksakeele tõlkes.

23. märtsil 1931.

J. Kappul.

II kord. Ajaloo testis 21. mail jäi II kl.
nõrgemate keskmiste hulka, saavutades 37,5 punkti.
keskmiselt, maakondlise keskmise 45,1 vastu. Op. J. ait.
J.K.

N° 58. Rakuste.

Koolis I-IV kl. 1. komplekt. Op. Fr. Kirs.
Emakeel. IV kl. diktaat. I kl. loeb seal vahel. II + III kl.
loeb oma ette raamatuid. Wälged on II klassiga
pundutamata jäänud - „unustatud“ - nagu õp. ütles.
Loomulikult on klassid selles nädalas, selles
eestikeele põhiopetuses. Käekirjad rahuldavad.
lugemine I kl. julge ja wali, üsna rahuldav.
Matemaatika. IV kl. kümneendmurrud ja protsent -
teatakse harilikult. Ka teistel klassidel rahuldav.
Kõneline I + II kl. + joonistamine III + IV kl. Kõneloos
- kaalviiraja surm - ettekanne ja laste osavõtt tööst
rahuldavad. Joonistused rah., mõned üsna ilusad.

Laulmine. Kaks häälga. Raske, suurekoori
laulud: Oskar Merikanto, laul "Muatras"; Hermani
"Tule nüüd, tule nüüd kõi's koma"; "kas tunned maed";
"Pähtede taga". Flusasti ei ole need laulud su-
gugi wälja tähtsatud. Laulude valik ei ole laste kohane.
Õpetamise viis: Muubitakse hääl "kuidagi" kätte
- ja siis korrata. Hääl jäwad puhtastamata,
mülimata - nii kõlavad süüa laulud. - Wajä
rõõta lihtsamad, rõõmsad, lasterohkemad laulud
ja paremine, puhtamini kätte õppida, kus
juures laule solmiseerides tuleb õppida.

24. märtsil 1931.

J. Koppel.

N° 39. a Pärsuma. II. kord.

Koolis I - II kl. 3 kompl. juh. Gustav Vaher.
Matemaatika II kl. Õp. G. Vaher. Paiss,
keda katweli juurde pu tsun, ei tea küll absolut-
selt mitte midagi, ei ole üldse seda mõrdigi, et
ta midagi õppinud oless. Sama on ka kogu
klass. — — Üldse tundub Pärsuma koolis
äärmine korra puudus. Puudub õpilastele
ülespidamine, rüetus korraga, määrind, tä-
pane. Puudub igasugune jälg vähemastni au-
tariteedist õpetajate ja õpilaste wahel. Kooli-
juhataja teeb oma korraldused harilikult
pausuralt, suure kisa ja kähaga, midagi aga
õpilased tähele ei pane — nende kisa käib
isnagi üle. — Oli parajasti üleswõtja tulnud.

No siis veel sai nalja: iga õpilane komandab, teised eitarvad mis üks karraldab; igaal ühel oma soov ja talu, mis suure käreaga, ette vihaselt teatawans tehakse. Õpetajad, kes ka seal juures, paluvad jõuetul toonil: "Olye smeti tänagi natuke wainsema!" - Seda ei kunne keegi! - Alati on see kool oma karratusele kui ka õpetuslise tarapinna poolt soovida jätnud, palju enam, palju vähem, kuid miud tundub ta küll päris käest ära olevat. - Ka on kannanud natuwa seas lühikuma selle kooli õpilaste kahta mitmesugaseid jutte, üks inelum kui teine. Otsustades siis walitsewa koolikorra ja õpilaste wainu järgi, võib neil juttudel täepõhjagi all olla. - Karraldatud ajaloo-kodaniku teaduse testis jäi Pär. sama kool eelwimasele kohale.

Tekkinud korratuse liiwideerimiseks sulges maakoolivalitus kooli, registreerides lakti sellelt koolilt kõik õpetajad - Gustav Waker'i, Mihail Lempu ja Georg Endreksoni.

Ajaloo testi täitmisel tuli
klassile mitu korda märkust
teha üksteiselt wähtimise pärast.

13. mail 1931.

Heppel.

N° 59. Lõssi.

Kvalis I-II kl. juh. Albert Seppel.

Kool tundus täiesti rahuldaval järjel olevat. Ajaloo testis osutas klass keskmisest paremaid teadmisi - 13 hulgast neljandal kohal parematest arvates.

13. mail 1931.

Skoppel.

N° 60. Kahtla.

Kvalis I-V kl. 3. kooli. juh. Joh. Kadavik.

Koolilugu I+II kl. õp. pr. Anestis Oal-Meier. Punnitsinise juht: lapsed väga osavõtlisad tööst, kõige hingega asja juures. Jätkule järgneb joonistus. Õpetaja tundub mõjuv.

Ajaloo testis tuli kooli keskmiste hulka, kusjuures saavutatud punktide keskriteeriline on maa-õppematerjalist teadusalt madalam.

18. mail 1931.

Skoppel.

N° 61. Kaarma Suure

Koolis I-VI kl. 3 klassikompl. juh. Aleksander
Järson. — Pügevust ei saa ses koolis kosta-
teerida.

Ajaloo testis 8. mail jäi kool kõige nõrgemaks
maakonnas, saavutas 27,2 punkti maakondlike
keskaritmeetilise 45,1 vastu, kuna parim — Uue-
mõisa-kool saavutas 64,7 punkti.

8. mail 1931

J. Koppel.

N° 62. Audla

Koolis I-VI kl. 3. komplekti. juh. Alexsei Treimen.
Kool tundub eelmisest aastast paremana.
Ajaloo testis 18. mail jäi ta keskmiste hul-
ka, kuna saavutatud punktide keskaritmeetil-
ine on tunduvalt kõrgem maakondlikest
keskaritmeetilisest.

18. mail 1931.

J. Koppel.

N° 63. Saare lastekodu.

Õpetusline ja kasvatusline külg tundub paremena kui eelmisel aastal. Matemaatikas tundub rahuldav teadmine. - Asutuse juhataja Wassili Teder, õpetaja-kasvataja - prl. Räsik.

18. mail 1931.

Thoppel.

N° 64. Uuemäisa.

Koolis V + VI kl. juh. Aleksander Urhon.

Kool tundub kasvatuslikult kui ka õpetuslikult hea järjel.

Ajalao testis käesoleval nädal 19. mail tuli see kool saavutatud punktide poolest kõige ette otsa - 64,7 punktiga. Õpetas Johannes Kivi.

19. mail 1931.

Thoppel.

N° 65. Tõrnimäe

koolis I-IV kl. 2. komplekti. Juhataja
Anton Kivi. - Kool on täiesti korras.

19. mail 1931.

J. Koppel.

N° 66. Wintri

koolis I-III kl. Õp. Marta Salong. 1. komplekt.
Kool tundub täiesti rahuldavas seisukorras.
Lapsed julged ja rõõmsad. Lauavad ilusti.

21. mail 1931.

J. Koppel.

N° 67. Lõopõlla.

koolis I-VI kl. 3 komplekti. Juh. Juh. Mäeb.
Kool tundub korras.

21. mail 1931.

J. Koppel.

N° 68. Mõnda.

Koolis I-V kl. 4 komple. juh. Ed. Ara.
Kool üldiselt korras. Vanemates klassides
rohkem paremaid teadmised alla.

Ajaloo testis jäi kuues klass märkade hulka, sa-
vutades 36,2 punkti maakondlase keskmäärast
45,1 punkt. Viimane enne IV kvartüli.

21. mail 1931.

J. Koppel.

N° 69. Linna algkool

Koolis I-V klassi. 7 komplekti. Juhataja
Gottlieb kann.

Lisaklassis, kus on õpilasi III + I klassist,
õpetab Linda Salomon, õp. ameti kandidaat.
Õpetamine tundub täiesti rahuldavana kõigis
aineis. Üldiselt tundub kool õpetusliselt
üsnä hea järjel olevat.

Ajaloo testis tuli VI klass paremate hulgas
teisele kohale, kuna samas klassis saa-
vutas õpilane Gunnar Kurg rekordilise
punktide arvu maakonnas — 132 punkti.
Ajalugu-kodanikateadust õpetab õp. Ristkann.

8. juunil 1931.

J. Koppel.

N° 70. Reichardt'i eraalgkool.

Wähe lapsi on küll selles koolis. Ra on noorem-
maid alla koolikohustuse. Lapsed on tar-
vilikul määral õppeainetes edasijõudnud.
Juhataja õpetaja Asta Reichardt.

Mai kuus 1931.

Koppel.

N° 71. Türi.

Koolis wübisid ka juhtumisi hoolnoga liinmed.
Minuga kaasas oli koolivalitsuse juhataja
härre Bruno Steinfeld ja tagawara õpe-
taja Aleksander Lemet. Koolikatsumine
kujunes ainult käsimiseks, kuna tunde õpe-
tajad ei annud. Matemaatikas oli tunda
pundulikkust, eriti murdude osas, kuna
emakeeles kool osutus rahuldavaks. Hü-
mast õpetab õp. Helmi Viidma, esimest
koolijuhataja Eduard Punnab.

Koppel.

21. mail 1931.

Revideerimata koolid.

1. Ruhnu
2. Wilsandi
3. Abroka
4. Lemala
5. Uuedõve
6. Wana-dõve
7. Kõrkvere
8. Karuste
9. Fargu

Kans korda revideeritud:

1. Mustjala
2. Wähna
3. Kaali
4. Pärsuma
5. Taaliku
6. Anseküla

Ajaloo- kodaniku teaduse test korraldatud:

1. Kaarma-Suure	8. Audla
2. Mustjala	9. Uuemõisa
3. Wähna	10. Taaliku
4. Pärsuma	11. Anseküla
5. Leiri	12. Mõntu
6. Kaali	13. Linna
7. Kahlta	

Nääd kaolid:

1. Ruotsikuila
2. Tärise
3. Purtsa
4. Lööne
5. Lükila
6. Uuemäisa
7. Tarnimäe
8. Linna

Rahuldandad kaolid:

1. Mellama
2. Simmiste
3. Lüsa
4. Tämse
5. Püri
6. Laadjala
7. Randvere
8. Kärta
9. Pidula
10. Kuresere
11. Kõruse
12. Türimetsa
13. Lümunda
14. Kaarna
15. Elme
16. Naamse
17. Panna
18. Kaali
19. Kainla
20. Arnuadra
21. Saurere
22. Kandla

23. Kõdema
24. Wõhma
25. Metsküla
26. Püha
27. Rahusti
28. Tõlluste
29. Paadla
30. Anseküla
31. Rahuste
32. Leisi
33. Kahtla
34. Audla
35. Wintri
36. Lõepõllu
37. Türi

Wärsad rahuldavad koolid.

1. Lõetse	10. Tõgavere
2. Pähkla	11. Karandi
3. Undra	12. Taaliku
4. Karala	13. Maasi
5. Salme	14. Saikla
6. Sassi	15. Wätla
7. Pässama	16. Käesla
8. Mustjala	17. Kaarma-Suure
9. Pammama	18. Mõntu

Närgad koolid.

1. Waisere	3. Eikla
2. Tõritu	4. Haeska

23. Kirschen
 24. Weiden
 25. Weiden
 26. Fichte
 27. Kirschen
 28. Tanne
 29. Pappel
 30. Kirschen
 31. Kirschen
 32. Birne
 33. Kirschen
 34. Kirschen
 35. Kirschen
 36. Kirschen
 37. Kirschen

Wälder und Gärten

1. Kirschen
 2. Kirschen
 3. Kirschen
 4. Kirschen
 5. Kirschen
 6. Kirschen
 7. Kirschen
 8. Kirschen
 9. Kirschen
 10. Kirschen
 11. Kirschen
 12. Kirschen
 13. Kirschen
 14. Kirschen
 15. Kirschen
 16. Kirschen
 17. Kirschen
 18. Kirschen

Wälder und Gärten

1. Kirschen
 2. Kirschen
 3. Kirschen
 4. Kirschen

PEM 11651
K K 67